

ΠΛΑΤΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΥΠΟ ΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΤΟΣ Α΄.-ΤΟΜΟΣ Α΄.

(Ὅτι ἐστὶ περὶ τοῦ ἄν ὀσιωτέρου ἀνθρώπου
βουλευόμενον ἢ περὶ παιδείας καὶ αὐτοῦ καὶ
τῶν αὐτοῦ οἰκείων. (Πλάτ. Θιάγης.)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Κ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ

—
1879

ΠΛΑΤΩΝ

ΚΤΟΣ Α΄.

30 ΙΟΥΝΙΟΥ 1878

ΤΕΥΧΟΣ Β΄.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΝ

ΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΜΕΡΟΣ Α΄.

*Ιστοδοσίαι.*¹

(Συνεδρίασις τῆς 13 Ἀυγούστου 1878).

Ἐν συνελεύσει πλείστων ὄσων ἐταίρων ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Πειραιεῖ, ἔτι δὲ καὶ τῶν ἀπὸ τῶν Ἐπαρχιῶν παρεπιδημούντων, μετὰ τὴν ἱεροτελεστίαν ἀγιασμοῦ ὁ πρόεδρος κ. Δ. Γ. Πετρίδης λαβὼν τὸν λόγον εἶπεν ἀπὸ μνήμης τὰ ἐξῆς στενογραφηθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Δημοσθ. Σ. Φαραντάτου προσκληθέντος πρὸς τοῦτο.

Κύριοι Ἐταῖροι.

Πέμπτον ἤδη τοῦτο ἔτος, παρίσταται ἐνώπιον τῆς Συνελεύσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Διδασκαλικοῦ Συλλόγου τὸ διοικητικὸν συμβούλιον, ἵνα δώσῃ

¹ Κατ' ἀπόφασιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου δημοσιεύονται διὰ τοῦ παρόντος τεύχους τὰ τοῦ παρελθόντος ἔτους πρακτικὰ τοῦ Συλλόγου.

Τὸ τεῦχος τοῦτο θέλει ἀποτελεῖ τὸ Ε' ἔτος ἐν τῇ σειρά τῶν προεχόμενων πρακτικῶν τοῦ Συλλόγου.

λόγον τῶν πεπραγμένων ὑπ' αὐτοῦ. Καί πέμπτον ἤδη ἔτος τελεῖται ἡ εὐφρόσυνος αὕτη πηνήγυρις, ἧς τὴν ἠθικὴν σημασίαν, λυποῦμαι ὅτι τὸ βάρος τῶν δημοσίων καθηκόντων, κατὰ τὴν παροῦσαν μάλιστα ὥραν τοῦ ἔτους, μὲ ἐκώλυσε ν' ἀναπτύξω σήμερον προσηκόντως.

Ἄν τὸ ἀναγραφέν ὑπὸ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος πολιτικὸν δόγμα « Ἄρχα πολιτείας νέων τροφὰ » κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους τυχὸν γενικωτέρας ἐφαρμογῆς καὶ ἀπὸ τῶν πραγμάτων καθολικοῦ κύρους ὑπόκειται ὡς ἀκράδαντον κρηπίδωμα, ἐφ' οὗ ἀσφαλῶς ἐδράζεται ἡ σημερινὴ εὐδαιμονία καὶ τὸ ἐθνικὸν μεγαλεῖον τῶν πεπολιτισμένων ἐπικρατειῶν τῆς ἀρκτῆρας καὶ δυσμικῆς Εὐρώπης, παρ' αἷς ἡ τοῦ λαοῦ προσθήκουσα ἀγωγή, κρατύνουσα τὴν εὐνομίαν καὶ ἀσφαλίζουσα τὴν ἐλευθερίαν, τοσοῦτον συνεβάλετο εἰς προαγωγὴν τοῦ πολιτισμοῦ, οὐδὲν ἄλλως παράδοξον, ὅτι ἀπὸ τῆς δεκάτης ἐνάτης μάλιστα ἑκατονταετηρίδος, τῆς σχεδασάσης διὰ τοῦ φωτὸς τῆς ἐπιστήμης τὴν ἀχλὺν τῶν κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν προλήψεων καὶ παρασκευασάσης τὴν χειραφέτησιν τῶν λαῶν ἀπὸ τῆς κληροκρατίας καὶ τοῦ δεσποτισμοῦ, ἡ ἠθικὴ καὶ πολιτικὴ σημασία καὶ ἡ δύναμις τοῦ σχολείου, ἐν ᾧ οἱ νέοι ἄνθρωποι παρασκευάζονται λεαινόμενοι τὸν χαρακτῆρα διὰ τοῦ παιδαγωγικοῦ γλυφάνου εἰς εὐκοσμον συναρμογὴν ἐν τῷ κοινωνικῷ οἰκοδομήματι, τοσοῦτον ὑψοῦται ὅσημέραι αὐξανομένη, ὥστε πάνυ εἰκότως νὰ θεωρῆται ἡ τελειότης αὐτοῦ ὡς μέτρον καὶ γνώρισμα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς εὐδαιμονίας πάσης χώρας. Οὐδὲν ἄλλως παράδοξον, ἂν ἐν τῇ συνόδῳ τῶν ἀκαμάτων ἐργατῶν τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς εὐρυθμίας, ἐν ἧ ὁ λόγος καὶ ἡ σκέψις περὶ τελεσφορωτέρων μέσων πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ παρ' αὐτῶν ἐπιδιωκομένου ἐθνικοῦ σκοποῦ, ἐνυπάρχει ἠθικὸν ὕψος χρῆζον βαθυτέρας καὶ διὰ πλειόνων ἀναπτύξεως. Κατ' ἀνάγκην δὲ παρερχόμενος ταύτην περιορίζομαι σήμερον, μετὰ βραχεῖαν ἀνάλυσιν τοῦ σκοποῦ τῆς συστάσεως τοῦ συλλόγου καὶ τῶν πρὸς ἐπιτέλεσιν αὐτοῦ δεομένων θεραπειῶν, ν' ἀφηγηθῶ ἀπλῶς τίνα κατὰ τὸ πέμπτον τοῦ Συλλόγου ἔτους ἐπράξαμεν, καὶ κατὰ πόσον ἐχώρησαν κατ' εὐχὴν αἱ ἡμέτεραι ἐργασίαι.

Ἀληθῶς ἡ σύστασις συλλόγου τῶν διδασκάλων σκοπὸν ἔχοντος τὴν προαγωγὴν τῆς ἐθνικῆς παιδεύσεως, εἶπερ καὶ ἀλλαχοῦ που, παρ' ἡμῖν ἦν τῶν ὧν οὐκ ἄνευ τῆς βελτιώσεως τοῦ σχολείου ἐν γένει. Ἄρτίως ἀποσεῖσαντες, καὶ οὐχὶ πάντες ἔτι, μακραίωνα ζυγὸν πολυστενάκτου δουλείας, ἣν ἀναγκασίως δορυφοροῦσι μὲν ἡ κνεφαία ἀμάθεια καὶ ἡ στυγνὴ πενία, ἀκολουθοῦσι δὲ ἡ πονηρία καὶ αἱ προλήψεις, διατελοῦμεν αἰσθανόμενοι ἔτι ἐν τε τῷ κοινωνικῷ καὶ πολιτικῷ ἡμῶν βίῳ τὰς ὀλεθρίας αὐτῆς ἐπιδράσεις καὶ τὰ καθημερινὰ προσκόμματα τῆς προαγωγῆς ἡμῶν ἐν τῇ ὁδῷ

τοῦ πολιτισμοῦ. Πόθεν δ' ἄλλοθεν ἢ ἀπὸ τοῦ σχολείου καὶ τῶν λειτουργῶν αὐτοῦ ἀναμένειμεν προσκόπτοντες μαλλον ἄμεσον ἐπικουρίαν καὶ ὀρθὴν ποδηγέτησιν, ἀφοῦ ἀπὸ τῆς κατ' οἶκον ἀνατροφῆς οὐδὲν ἔχομεν νὰ ἐλπίζωμεν; Σωτήριον δὲ ὄσῃ καὶ θαυμαστόν, ὅτι τὸ βαρύπυγμα τοῦτου ἔθνος ἠδυνήθη καὶ ἐν τῷ πικρῷ τῆς δουλείας χειμῶνι νὰ διασώσῃ ζῶντα τὰ σπέρματα τοῦ ἐθνικοῦ βίου, θαλπύμενα μυστικῶς ἐπὶ τῆς οὐρανόθεν ἀκτίνος τῆς ἱεράς ἡμῶν πίστεως· αἴφνης δ' οὐκ οἶθ' ὅπως ἀναβλαστήσαντα ταῦτα ἐν τῷ ἀγίῳ ἐνθουσιασμῷ καὶ ἐν τῇ πρὸς τὴν ἀστέρα τοῦ ἑλληνισμοῦ πεποιθήσει τῶν πατέρων ἡμῶν παρήγαγον τὴν ἐλευθερίαν τῆς μικρᾶς ταύτης γωνίας, ἀφ' ἧς εἰκότως μεγάλη ἐλπίζει τις διὰ τοῦ σχολείου πρὸς ἀναβίωσιν συμπαντος τοῦ ἔθνους. Ἡ σύστασις δὲ τοῦ συλλόγου ἡμῶν, τοῦ σκοπὸν ἔχοντος τὴν βελτίωσιν τῆς τοῦ ἔθνους παιδείας διὰ καταδείξεως τῶν ἀντιπιπτόντων κωλυμάτων καὶ τῶν ἐπιτηδείων πρὸς ἄρσιν αὐτῶν μέσων, εἶναι τῷ ὄντι πλήρως μεγάλης ἐθνικῆς ἀνάγκης. Εὐχαρίστως δὲ παρατηρεῖ τις ὅτι αἱ ἐλπίδες τῶν ἐξενεγκόντων τὸ πρῶτον τὴν γνώμην συστάσεως συλλόγου τῶν διδασκάλων καὶ πονησάντων πρὸς ἱδρῦσιν καὶ συντήρησιν αὐτοῦ, δὲν διεψεύσθησαν· διότι ὁ σύλλογος μετὰ πέντε μόλις ἔτων βίον ἱκανὰ παρέχει συμπτώματα εὐδοκίμησεως καὶ προκοπῆς.

Ὡς γνωστὸν, σκοπὸς τοῦ συλλόγου ἡμῶν προὔτεθη ἡ βελτίωσις τῆς δημοτικῆς καὶ μέσης ἐκπαιδεύσεως καὶ ἡ οἰκονομικὴ ἀρωγὴ τῶν ἐταίρων· ἀλλ' ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς βελτιώσεως ἔγκειται πάντως ἡ τῆς ὑπάρξεως ἀτελειῶν, καὶ ἀνάγκη ὁ περὶ βελτιώσεως μελετῶν νὰ γινώσκῃ πρῶτον ἀκριθῶς τὰς ἐλλείψεις, ἵνα ἀπλανῶς καὶ εὐστόχως ἐπιζητήσῃ τὴν θεραπείαν αὐτῶν.

Ἄν τῆς δημοτικῆς καὶ μέσης παιδεύσεως τὴν ἐννοιαν ἀναλύσωμεν, θέλομεν εὐρεῖ δύο κυριώτατα στοιχεῖα αὐτῆς, τὸ πνευματικὸν καὶ τὸ ὕλικόν. Καὶ πνευματικὸν μὲν στοιχεῖον εἶνε ἡ τοῦ λειτουργοῦ τῆς ἀγωγῆς καὶ παιδεύσεως ἐπιστημονικὴ καὶ παιδαγωγικὴ ἱκανότης πρὸς πεφωτισμένην καὶ καρποφόρον διδασκαλίαν, καὶ ἡ πρὸς τοῦτο προσήκουσα προπαρασκευή· ὕλικόν δὲ στοιχεῖον, οἱ πόροι ἐξ ὧν ὁ μισθὸς τοῦ διδασκάλου ἔσται ἐπαρκῆς καὶ τὸ διδακτήριον κατάλληλον, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ διδακτικὰ μέσα καὶ ὄργανα εὐμέθοδα καὶ ἐπαρκῆ, ὥστε ὁ ἐργάτης οὗτος νὰ ἐπιτελῇ τὸ καθῆκόν του ἀπροσκόπτως. Καὶ λοιπὸν σκοπὸς τοῦ συλλόγου εἶνε ἡ καθ' ἑκάτερον τῶν στοιχείων τούτων βελτίωσις τοῦ σχολείου. Ἀλλὰ τίνας αἱ τοῦ σχολείου ἐλλείψεις; καὶ ἀπὸ τίνων ἐκ τούτων εὐστοχώτερον ὁ ἡμέτερος σύλλογος ἤθελε δυνηθῆ νὰ ἀπαλλάξῃ πρῶτον αὐτό; Ἴδού τὸ ζήτημα ὑπερ γρήξει βαθείας μελέτης, ἂν μὴ μέλλωσι νὰ ἀποθῶσιν αἱ τοῦ

ἡμετέρου συλλόγου ἐργασίαι ἄσκοποι. Τὸ σχολεῖον ἐν γένει παρ' ἡμῖν ὡς πάντες γινώσκομεν νοσεῖ, ἅς τὸ ὁμολογήσωμεν πρῶτοι ἡμεῖς οἱ διδάσκαλοι, νόσον βαρεῖαν, οἱ δὲ καρποὶ του καὶ κατὰ τὴν ποσότητα καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ποιότητα κρινόμενοι εἶνε ὡς μὴ ὄφειλεν ἀψευδῆς τούτου ἔλεγχος. Ἐχω καθῆκον ἐν τοιαύτῃ ὁμηγύρει συναδέλφων νὰ ὁμιλήσω ἀπροκαλύπτως, διότι ὁ λόγος περὶ ὑψίστων συμφερόντων. Δέκα καὶ ὀκτὼ ἤδη ἔτη χρηματίσας λειτουργὸς τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως, ὧν τὰ δεκαπέντε ὡς γυμνασιάρχης, οὐδέποτε ἔπαυσα καὶ γράφων καὶ λέγων, ὅτι ἡ διδασκαλία τῶν μαθημάτων ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς σχολείῳ παντὸς βαθμοῦ γίνεται ἀτελής, ἄνευ παιδαγωγικῆς εὐρυθμίας, ἄνευ ἐσωτερικῆς τῶν μαθημάτων ἐνάτητος, καὶ ἄνευ προδιαγεγραμμένου σχεδίου. Εἶνε κατὰ τὸ πλεῖστον μηχανικὴ καὶ ἐμπειρικὴ καὶ ὡς τοιαύτη ἤκιστα ἐπιδρᾷ ἐπὶ τὴν τοῦ ἥθους καὶ τοῦ χαρακτῆρος διαμόρφωσιν· τοῦτο εἶνε πικρὰ ἀλήθεια, τὸ ὁμολογῶ· δὲν ἔχω δὲ δυσκολίαν νὰ ἐξαιρέσω γυμνάσιόν τι ἢ σχολεῖον πρὸς παραμυθίαν μεμονωμένου τινὸς ἐγωῖσμοῦ. Ἀπὸ τῶν σχολείων ἡμῶν λείπει ἡ ζωοποιοῦσα τὴν διδασκαλίαν δύναμις ἢ τὰς θεωρητικὰς γνώσεις εὐμηχάνως μεταδίδουσα μετὰ κέντρον, ἵνα χρησιμεύωσι καὶ ὡς ἐλατήρια τῆς βουλήσεως. Αἱ ἐν τῇ φύσει καὶ τῇ ἱστορίᾳ ἐκδηλώσεις τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ἀγαθοῦ δὲν ἀποκαλύπτονται προσκικόντως τοῖς μαθηταῖς ἐξεγηγερμένον ἔχουσι τὸ ἐνδιαφέρον, ὥστε ν' ἀνάπτηται ἐκκαιόμενος ὁ ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῶν φιλανθρώπως παρὰ τοῦ δημιουργοῦ ἐντεθειμένος σπινθὴρ τοῦ πρὸς τὸ ἰδαρικὸν ἔρωτος, ὅστις εἶνε ὁ ὑπολανθάνων ἰσχυρὸς δεσμὸς τῆς νοήσεως πρὸς τὴν βούλησιν τῆς ἀρετῆς πρὸς τὴν ἐπιστήμην, ὃν πρῶτος ὁ μέγας παιδαγωγὸς ὁ θεῖος Πλάτων ἀνεκάλυψε καὶ θεμέλιον τῆς φιλοσοφίας του κατέθηκεν ἀνακηρύξας ταύτῃ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἐπιστήμην.

Οὔτε ἡ ἀσυνεΐδητος μηχανικὴ ἀνάγνωσις καὶ γραφὴ καὶ αἱ τέσσαρες τῆς ἀριθμητικῆς πράξεις, οὔτε τὰ ψελλίσματα τὰ ἀκατανόητα τῆς ἀποστηθιζομένης ἱερᾶς Ἱστορίας καὶ Κατηχήσεως δύνανται νὰ θεωρηθῶσι σημερινὸν καρποὶ ἀξιόλογοι τοῦ δημοτικοῦ σχολείου καὶ ἐφόδια ἱκανὰ πρὸς τὰς κοινωνικὰς καὶ πολιτικὰς τοῦ σημερινοῦ βίου ἀξιώσεις· οὔτε ἡ ἐκμάθησις τῶν τύπων τῆς γραμματικῆς μόνον καὶ τῶν ἀτελευτήτως ἐπαναλαμβανομένων τεχνολογικῶν κανόνων καὶ ἐξαιρέσεων, ὧν ἡ ἀπομνημόνευσις κατέστη κύριος σκοπὸς τοῦ σχολείου, περὶ ὃν συνήθως περιστρέφεται τοῦ διδασκάλου ἢ ἐνδελεχῆς ἐπιμέλεια πρὸς ζημίαν καὶ τῶν λοιπῶν μαθημάτων καὶ αὐτῆς τῆς ἐρμηνείας τοῦ συγγραφέως, σφαγιαζομένου ἀσπλάγχχνως ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς ἀστόργου ταύτης σχολικῆς θεότητος· οὔτε ὁ τοῦ νοῦ σκοτασμὸς ἐν τῷ ἀνερμηγεύτῳ ἢ τοῖς παισὶ δυσαντιλήπτω

ἑλληνικῶ κειμένῳ Ἀττικῶν ῥητόρων ἢ Πλουτάρχου ἢ λόγων τοῦ Γρηγορίου καὶ Χρυσοστόμου, ἐν οἷς αἱ ὑψίσται καὶ δυσπροσπέλαστοι ἠθικαὶ πολιτικαὶ καὶ θεολογικαὶ ἔννοιαι, οὔτε ἡ τοῦ πνεύματος ἐκ πολυετοῦς ἤδη ἐκινήσιος ἀδράνεια καὶ ἡ τῆς καρδίας διὰ τοῦτο πόρωσις, οὔτε ἡ ἄγνοια καὶ τῶν στοιχείων τῆς ἱστορίας, τῆς γεωγραφίας καὶ τῆς φυσικῆς δύνανται νὰ κριθῶσιν ἀγλαοὶ τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου καρποί. Περὶ δὲ τῶν Γυμνασίων τί νὰ εἰπω καὶ τούτων οἱ καρποὶ κρέμανται ἀραιοί, ἰσχυροὶ καὶ ἄποιοι καὶ ὡς ἐκ τῶν αὐτῶν πλημμελειῶν τῆς γυμνασιακῆς διδασκαλίας, ἀλλ' οὐχ ἥσσον ἐκ τῆς κατὰ τὰ εἰρημένα τῶν προκαταρκτικῶν σχολείων ἐπιθράσεως ἐπὶ τῶν μαθητῶν κατὰ τὴν ἀπαλωτέραν ἡλικίαν. Οἱ πλείους τῶν μαθητῶν ἰσέρχονται εἰς τὰ γυμνάσια οὐ μόνον ἐν τοῖς μαθηματικῶν ἀπαράσκευοι, ἀλλὰ τὸ χεῖριστον πεπρωκισμένοι δι' ὀλεθρίων ψυχικῶν ἑξέσεων, αἷς ἢ ἀπὸ τοῦ οἴκου ἀποκομισθείσας δὲν ἀπέξεσεν ἡ καὶ ἐπέτεινεν ἢ ἐν τῷ σχολείῳ διάστροφος ἀγωγή ἢ καὶ ἐνεργάσατο ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν αὐτὴ πρώτη. Εἰθισμένοι δ' ἐν τῇ ἀργίᾳ τοῦ πνεύματος καὶ διὰ τοῦτο πρὸς πνευματικὴν ἐργασίαν ἀπρόθυμοι, ἀποστρέφονται τὸ βιβλίον καὶ τὸ σχολεῖον, ἐν οἷς διήλθον ἀψυχαγώγητοι, λυπηρὰ καὶ ἠθικῶς καὶ πνευματικῶς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἄκαρπα ἐπτὰ ἢ ὀκτὼ ἔλα ἔτη τὰ πρῶτα καὶ τὰ γλυκύτετα τοῦ βίου των, ἐν πελάγει πικρῶν συναισθημάτων, ὅσα ἐνεποιεῖ εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἢ ἄχαρις πίεσις τῆς μηχανικῆς διδασκαλίας, ἢ ἀκερδῆς ἀποστήθισις βιβλίων δι' ἀμεθοδίαν ἀκατανόητων, ὁ περιορισμὸς τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματος ἐν τοῖς λεγομένοις σχολείοις, ἐν οἷς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ τοῦ φωτὸς ἢ ἀνεπάρκειά καὶ τοῦ ἀέρος τὸ πνιγερὸν κατέθλιβον αὐτοὺς κεκυφότες καὶ οὐχὶ σπανίως δειμακλέους ὑπὸ τὴν βροντώδη καὶ ἀνεπεικῆ φωνὴν διδασκάλου ἢ καὶ ὑπὸ τὴν ἀλγεινὴν θέαν ἐπισειομένης ἐκάστοτε ῥάβδου. Εὐκόλον δὲ νὰ φαντασθῆ τις ἡλικίος χειμῶν θλίψεως ἐγείρεται ἐν τῇ γαληνιώσει ψυχῇ τοῦ παιδὸς ἐκ τῆς τοιαύτης πίεσεως τεινούσης νὰ ἀποσθέσῃ τὴν τε ἐνδογενῆ καὶ τὴν ἀπὸ τῆς ἐκτὸς φύσεως ἀκτινοβολουμένην εἰς τὴν ψυχὴν χαρὰν, ἣτις μυστηριωδῶς θάλλει καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα πρὸς ἀνάπτυξιν, καὶ ἡλικίον μῖσος ἀδιάλλακτον πρὸς τὸ σχολεῖον καὶ τὸ βιβλίον, ἀφ' ὧν τοσαῦτα ἀδόκητα καὶ ἀτελεύτητα δεινὰ διακόπτοντα τὴν χαρὰν καὶ εὐφροσύνην, ἣτις πανταχόθεν ἄλλοθεν κατὰ φιλόανθρωπον πρόνοιαν προσπνέει εἰς τὴν ψυχὴν των ἠδύπνους· ἀλλ' αἱ τῆς πρώτης τοῦ παιδὸς ἡλικίας ἐντυπώσεις ὁμολογοῦνται βαθεῖαι καὶ ἀνεξίτηλοι ὡς αἱ πρῶται τῶν δυσπύκτων ὑφασμάτων πτυχαί. Οὐδεμίαν δ' ἀμφιβολίαν ὅτι πλεῖστα τῶν ἐν τῇ ἐφεξῆς ἡλικίᾳ ἀναφαινομένων ἐλαττωμάτων καὶ ἀνωμαλιῶν τοῦ γα-

ρακτῆρος ἐν τῷ σχολείῳ καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ, μάλιστα ἡ δυστροπία καὶ ἡ πρὸς τὴν πνευματικὴν ἐργασίαν ἀποστροφή καὶ ἡ ἐκ ταύτης τῆς διδασκαλίας ἀκαρπία κεκρυμμένην ρίζαν ἔχουσι τὴν τοιαύτην κατὰ τὴν πρώτην ἡλικίαν ἐκ τοῦ σχολείου ἐντύπωσιν, ἧς πάντες ἀτυχῶς παῖραν ἐλάβομεν παῖδες ὄντες.

Ὁ λόγος περὶ τοῦ συνήθους αἰ δ' ἐξαιρέσεις, ὅσον καὶ ἂν ὑποθεθῶσι συχναί, εἶναι πάντοτε ἐξαιρέσεις. Ἄν ἀληθῶς μὴ ἦν τεθειμένος, ὡς εἶπον, τοῦ ἡμετέρου συλλόγου σκοπὸς ἢ τοῦ σχολείου βελτίωσις, καὶ πρὸς εὐστοχον τῶν ἐνεργειῶν αὐτοῦ ρύθμισιν, μὴ ἦν ἀναγκαῖον νὰ διευκρινισθῇ τίνες αἱ τοῦ σχολείου ἀτέλειαι, καὶ τίνων ἐκ τούτων προϋργιαίτερον πρόσαι νὰ ἐπιζητηθῇ ἢ ἄρσις διὰ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ συλλόγου, θ' ἀπέφευγον οὐχὶ πολὺ δυσχερῶς νὰ εἶπω τὰ βραχέα καὶ γενικώτερα ταῦτα περὶ τῶν τοῦ σχολείου ἐλλείψεων ἀκροθιγῶς καὶ οὐχὶ πασῶν ἀπτόμενος. αἰτίνας θ' ἤτο παράδοξον, ἂν δὲν ὑπῆρχον, ἀφοῦ τοσαύτη ἀφροντισία καὶ πάσης προνοίας ἔλλειψις μετὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔθνους σύστασιν ἐπεκράτει παρ' ἡμῖν περὶ τοῦ σχολείου καὶ τῶν λειτουργῶν αὐτοῦ.

Ἀλλὰ πρὸς ἄρσιν τῶν βαθύτερον ἐχόντων τὴν ρίζαν αἰτίων τῆς τοῦ καθ' ἡμᾶς σχολείου καχεξίας, εἴτε ἐν ταῖς ἱστορικαῖς τοῦ ἔθνους περιπετεῖαις εἴτε ἐν τῇ τελουμένῃ ἤδη διὰ ζυμώσεως τῶν κοινωνικῶν στοιχείων διαμορφώσει τοῦ νεωτέρου ἡμῶν ἰδιωτικοῦ καὶ δημοσίου βίου, μικρόν, ὡς εἶπον καὶ πάνυ σχολαίως ἤθελεν συνεργήσει ὁ ἡμέτερος τῶν διδασκάλων σύλλογος. Διὸ σκοπιμώτερον καὶ μετ' ἐλπίδων ἐπιρροεπεστέρων ἤθελε στρέψει τὰς ἐνεργείας αὐτοῦ πρὸς ἄρσιν τῶν ἐσωτερικῶν τῆς καχεξίας τοῦ σχολείου αἰτίων τῶν ἐγγυτέρων καὶ πρὸς τὰς ἐργασίας τῶν μελῶν αὐτοῦ σχετικωτέρων καὶ διὰ τοῦτο ἤττον δυσπαλλάκτων. Τοιαῦτα δ' εἰκότως ἤθελον εὑρεθῆ τὰ ἐκ τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ παιδαγωγικῆς ἀνεπαρκείας τῆς διδασκαλίας, καὶ τὰ ἐκ τῆς παντελοῦς ἐλλείψεως εὐμεθόδως συντεταγμένων βιβλίων. Φανερόν δ' ὅτι ἂν ἡ διδασκαλία ἐν τῷ σχολείῳ ἦν καθ' ἑκάτερον τούτων τελειότερα καὶ ἐνεργοτέρα, ὑποβοηθουμένη καὶ ἐκ τῶν διδακτικῶν βιβλίων, ἀναντιλέκτως ἤθελεν ἀνακόπτει καὶ τὴν τῶν ἐξωτερικῶν αἰτίων ἐπήρειαν. Ἄλλ' ἤδη δι' ἀλληλεπιδράσεως κρατυνόμενα τὰ τε ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτερικὰ ταῦτα ἀντιπίπτοντα εἰς τὴν προκοπὴν τοῦ σχολείου καὶ λεληθότως ἐν αἰτιώδει ἀλληλουχίᾳ διατελοῦντα συνεργοῦσιν εἰς τὴν δυστυχίαν αὐτοῦ. Διότι ἡ μὲν ἀτελής καὶ ἄψυχος διδασκαλία διὰ πάντων διήκουσα τῶν τοῦ σχολείου βαθμῶν, ἐν οἷς ἐκπαιδεύονται καὶ οἱ διδάσκαλοι, συντελεῖ καὶ ὅπως μὴ παρασκευάζονται οὗτοι προσηκόντως, καὶ ὅπως μιοῖ τὴν πρὸς τὸ σχολεῖον καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐ-

τοῦ καὶ ἄλλως ἠλαττωμένην ὑπόληψιν καὶ στοργὴν τῆς κοινωνίας καὶ τὴν περὶ αὐτῶν φροντίδα· ἡ δὲ περὶ τὸν διδάσκαλον καὶ τὸ σχολεῖον ἀφροντισία τῆς κοινωνίας καὶ ἡ πρὸς τὸ ἔργον αὐτοῦ ὀλιγωρία συνεπάγεται τὴν ἀποθάρσυνσιν τοῦ διδασκάλου καὶ τὴν περὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ ἀμέλειαν καὶ τὸν ὄκνον, ἀπομακρύνει δὲ συνάμα τοῦ διδασκαλικοῦ ἔργου πᾶσαν φιλότιμον φύσιν, ἣτις προτιμᾷ νὰ τραπῆ πρὸς ἐπάγγελμα ἐπιχαριτώτερον καὶ ἥττον ἄστοργον, μαραίνει δὲ τὴν φιλοτιμίαν τῶν ὅπως δῆποτε κατεργάζονται ἐν τῷ ἔργῳ. Ἄλλ' ἂν ἀποκοπῆ ἀπὸ μὲν τοῦ διδασκάλου ἡ προθυμία καὶ ὁ ζῆλος, ἀπὸ δὲ τῶν μαθητῶν ἡ πρὸς τὸ ἔργον ἀγάπη καὶ ἡ χαρὰ, τί βασιλεύει ἐν τῷ σχολείῳ εἰμὴ ἡ νέκρωσις; καὶ τί ἔχει νὰ προσδοκᾷ τις ἀπὸ σχολείου ἐν ᾧ οἱ μὲν μαθηταὶ χασμῶνται, ὁ δὲ διδάσκαλος ἀσυγκίνητος προσβλέπει πρὸς τὸ τέλος τοῦ μαθήματος.

Κατὰ ταῦτα πρὸ παντὸς ἄλλου δέον νὰ ἐπιζητηθῆ ἐν πάσῃ σπουδῇ καὶ διὰ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ συλλόγου ἡ προσήκουσα τοῦ διδασκάλου παντὸς βαθμοῦ προπαρασκευὴ καὶ τῶν διδακτικῶν βιβλίων ἡ κατὰ μικρὸν βελτίωσις. Διότι οὐδεὶς, μοὶ φαίνεται, δύναται νὰ ἰσχυρισθῆ, ὅτι οἱ διδάσκαλοι παρασκευαζόμεθα ἐπαρκῶς πρὸς παιδαγωγικὴν μάλιστα διδασκαλίαν, ἵνα παραλίπω τὴν ἐπιστημονικὴν. Αἱ φιλοσοφικαὶ ἐν γένει μελέται παρ' ἡμῖν εἰσιν ἀτυχῶς ὅλως ἡμελημέναι· ἡ δὲ παιδαγωγικὴ καὶ αἱ βοηθητικαὶ αὐτῇ ἐπιστήμαι εἰσὶ κατ' ὄνομα μόνον γνωσταί. Οἱ κλάδοι τῆς φιλοσοφίας τοῦ καλοῦ, ἧς ἄνευ οἱ θεσσαυροὶ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας καὶ μάλιστα τῆς ποιήσεως, τοῦ μεγάλου τούτου καὶ δραστηκωτάτου παιδαγωγικοῦ πρᾶγοντος, εἰσὶν ἀπρόσιτοι, ὡς οὐδέποτε παρ' ἡμῖν διδαχθέντες. Διότι τίς, πλὴν τοῦ γεραροῦ διδασκάλου πάντων ἡμῶν, πρὸς ὅν πολλὰ τῷ ὄντι ὀφείλομεν, τίς, λέγω, ἠσχολήθη παρ' ἡμῖν καὶ ἐδίδαξεν εἰδικῶς φιλοσοφικὰ ἢ παιδαγωγικὰ μαθήματα; Αἱ καλλιτεχνικαὶ ἀναλύσεις τῶν ἀριστουργημάτων τῆς προγονικῆς καὶ τῆς τῶν Ῥωμαίων φιλολογίας καὶ αἱ ἀσκήσεις εἰς ἀντίληψιν, αἴσθησιν καὶ ζήλωσιν τοῦ καλοῦ ἐν τῷ λόγῳ παρ' ἡμῖν καθυστεροῦσιν. Αἱ δὲ μελέται ἐπὶ τῶν πρωτοτύπων χαρακτῆρων, τῶν ἐν πᾶσι μὲν τοῖς εἴδεσι τοῦ ἑλληνικοῦ λόγου, ἀλλὰ μάλιστα ἐν τῷ ἔπει καὶ τῷ δράματι, ἐν ἰδανικῇ τελειότητι καὶ ἐν ἀμιμῆτῳ ἠθοποιίᾳ ἀναγεγλυμμένων, δι' ὧν ἀποκαλύπτονται οἱ ἀπαράμιλλοι πασῶν τῶν κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν ἀρετῶν τύποι καὶ ὡς ἐν καθαρῷ κατόπτρῳ ἀπεικονίζονται αἱ δι' αὐτῶν ἐκδηλώσεις τοῦ ἀγαθοῦ ἐν τῷ οἴκῳ καὶ ἐν τῇ πόλει, κινεῖσαι τῶν νέων τὰς ἀγνάς ψυχὰς εἰς θαυμασμόν καὶ μίμησιν, ἦκιστα τὴν προσοχὴν ἡμῶν μέχρι τοῦδε ἐφείλκυσαν. Ἐν ἐνὶ δὲ λόγῳ ἡ φιλόσοφος ἐποπτεία, ἡ

διὰ πασῶν τῶν γνώσεων διαθέτουσα καὶ πρὸς τὴν συγκέντρωσιν αὐτῶν ἐν ἐνότητι συντελοῦσα, καὶ τὸν ἐποπτικὸν νοῦν κρατύνουσα καὶ τὰ ἐν τῇ ψυχῇ σπέρματα τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ἀγαθοῦ ζωοποιοῦσα παρὰ πολὺ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς σχολείοις ὑστερεῖ πρὸς μεγίστην ζημίαν τῆς παιδαγωγικῆς διδασκαλίας. Ἀπεδείχθη δ' οὕτω ματαία ἡ φροντίς τοῦ σοφοῦ νομοθέτου τοῦ περὶ γυμνασίων νόμου ἢ ἐν τῷ ἄρθρῳ 72.

Καὶ ταῦτα ἐνῶ εἶνε κατὰδῆλον, ὅτι οὐχὶ διὰ τῶν ψυχρῶν ἠθικῶν παραγγελμάτων, οὐδὲ διὰ τῆς ἐκστηθίσεως τῆς καθηκοντολογίας καὶ τῆς γραμματικῆς ἠθικοποιεῖται ὁ ἄνθρωπος. Μὴ γὰρ ἄλλως ἢ διὰ τῶν Ὀμηρικῶν μάλιστα ἐπῶν καὶ τῆς Ἑλλ. ποιήσεως οἱ σοφοὶ ἡμῶν πρόγονοι ἀνέτρεφον τὰ τέκνα τῶν ἐν ἀρετῇ καὶ δικαιοσύνῃ; Πλὴν δὲ τούτων καὶ ἐν τῇ πρακτικῇ τῶν μαθημάτων διδασκαλίᾳ ἐλλείπομεν ποῦ καὶ παρὰ τίνων ἀσκοῦνται οἱ τῆς μέσης λεγομένης παιδείας διδάσκαλοι; Ποῦ τὰ πρότυπα ἐν οἷς μορφοῦνται οἱ καθηγηταὶ καὶ ἑλληνοδιδάσκαλοι διὰ προσηκούσης ἀσκήσεως; Ποῦ δὲ τὰ εἰδικὰ σχολεῖα, ἐν οἷς παρασκευάζονται οἱ τῆς προκαταρκτικῆς παιδεύσεως λειτουργοὶ διὰ θεωρητικῆς διδασκαλίας καὶ πρακτικῆς ἀσκήσεως; Καὶ ταῦτα, ἐνῶ ἡ παιδαγωγική, ὡς γινώσκετε πάντες, διὰ τῶν προόδων τῶν ψυχολογικῶν γνώσεων ἤνοιξε νέας εὐρείας πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ὁδοῦς, δαδουχοῦσα ἐν παντὶ τὴν διδακτικὴν, ἣτις ἄνευ ἐκείνης ἠθελε μένει τυφλὴ ἐμπειρία καὶ ἀπλὴ τριβὴ τοῦ μεταδιδόναι γνώσεις ἄνευ ἐσωτερικῆς ἀλληλουχίας καὶ εἴρμου, ἅτε ἐν ἀγνοίᾳ οὔσα τῶν ἐνεργειῶν τῆς ψυχικῆς ἡμῶν ζωῆς, τῆς φυσικῆς ἀναπτύξεως τῶν ψυχικῶν δυνάμεων, τῶν νόμων τοῦ πνεύματος, καὶ τῶν ἐπὶ τούτων στηριζομένων παιδαγωγικῶν ἀρχῶν καὶ κανόνων. Καὶ ὅμως σκοπὸς τοῦ σχολείου δὲν τίθεται σήμερον ἢ μετάδοσις πολλῶν καὶ ποικίλων ἀπλῶς γνώσεων, ἀλλ' ἡ τῶν πνευματικῶν δυνάμεων πρὸς φυσικὴν ἀνάπτυξιν εὐμήχανος κίνησις δι' ἀναλύσεως, συνθέσεως καὶ ἐπεξεργασίας ἐννοιῶν καὶ παραστάσεων ἐπιμελῶς ἐκλελεγμένων καὶ κατὰ τρόπους κινήτικους τοῦ παρατηρητικοῦ, ἀσκητικους τοῦ νοητικοῦ, καὶ ἐξεγερτικους τοῦ ἐνδιαφέροντος ὑποβαλλομένων ἐν κύκλοις καὶ συστήμασιν ὁμογενέσι καὶ πρὸς τὴν τῶν μαθητῶν ἐκάστοτε ἀνάπτυξιν ἡρμοσμένοις καὶ μετ' ἐπιστημοσύνης τεταγμένοις. Διότι οἱ οὕτω σχηματιζόμενοι κατὰ τὴν πρώτην μάλιστα ἡλικίαν θεμελιώδεις κύκλοι γνώσεων, κέκτληνται θαυμαστὴν γονιμοποιὸν δύναμιν ἐπείγουσαν ἐφεξῆς τὸ γνωστικὸν εἰς ἄφθονον καρποφορίαν νέων ἐμμέσων γνώσεων, καὶ χρησιμεύουσαι ὡς ἀκράδαντα καὶ ἀσφαλῆ θεμέλια τῆς ὅλης πνευματικῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ μέλλοντι ἀναπτύξεως· συγχρόνως δὲ καὶ ὡς ἐλατήρια ἠθικά, δι' ὧν

ζωποροῦνται ἐν τῇ ψυχῇ ὁ ἔρος πρὸς τὸ ἀγαθὸν καὶ τὴν ἐν τῷ βίῳ πραγμάτωσιν αὐτοῦ καὶ ἐπιρρώννυται πρὸς τοῦτο ἡ βούλησις. Σκοπὸς τοῦ σχολείου δὲν τίθεται σήμερον ἢ τῆς μνήμης ἀσκησις εἰς ἀπομνημόνευ-
 πν πολλῶν καὶ ἀσυναρτήτως διδασκομένων γνώσεων, οὐδὲ τῆς φαντασίας ἢ ἀκόλαστος ὑπερτροφία, οὐδὲ τοῦ διασκεπτικοῦ νοῦς ἢ εὐστροφία, ὥστε
 ἰὰ διέρχεται εὐτρόχως οὗτος καὶ χωρὶς νὰ ἐμβαθύνῃ διὰ τῶν παραστάσεων.
 Διότι διὰ τοιαύτης μονομεροῦς καὶ ἐπιπολαίας τοῦ πνεύματος καλλιερ-
 γείας τὸ σχολεῖον ἤθελε παρασκευάσει ἀνθρώπους σοφιστάς, ἐτοίμους μετ'
 ἴσης ἐπιτηδειότητος, ὡς ἔλεγεν ὁ Μαζαρίνος, ν' ἀποκρύψωσι διαστρέφον-
 τες τὴν ἀλήθειαν, μεθ' ὅσης ἀναιδεΐας νὰ ὑπερμαχήσωσιν ὑπὲρ τοῦ κακοῦ
 κατὰ τὸ ἐκάστοτε αὐτοῖς χρήσιμον. Ἐποφεύγων ν' ἀναπτύξω διὰ πλειό-
 των τὸ γενικῶς οὕτω διατυπωθὲν τῆς παρ' ἡμῖν διδασκαλίας μέγα ἐλάτ-
 τωμα καὶ ἐφαρμόζων αὐτὸ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἐκάστου μαθήματος νὰ ἐξη-
 γήσω καὶ καταριθμήσω καθ' ἐν τὰ συμβαίνοντα ἄτοπα, ἐκ φόβου μὴ τι
 δυσχερέστερον εἴπω, ἀφίνω νὰ ἐκτιμήσητε τὰς δυσκολίας, πρὸς ἃς ἔχει
 νὰ παλαίσῃ ὁ σύλλογος ἐν ταῖς ἐνεργείαις του πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ τῆς
 συστάσεώς του σκοποῦ.

Ἄλλὰ πλὴν τῶν ἐλλείψεων τούτων ἐξ ὧν μειονεκτεῖ ὁ διδάσκαλος ἐν
 τῇ θεωρητικῇ αὐτοῦ παρασκευῇ καὶ ἐν τῇ διδακτικῇ αὐτοῦ ἐνεργείᾳ, τὸ
 σχολεῖον προσκόπτει κατὰ τὰ εἰρημένα καὶ εἰς ἐξωτερικὰ πλεῖστα καὶ οὐ
 σμικρὰ ἀντιπίπτοντα, τὰ ἐκ τῆς ἀνωμαλίας δηλονότι τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου
 καὶ τῆς ἐλλείψεως πάσης ἀπὸ τοῦ οἴκου ἐπικουρίας καὶ τὰ ἐκ τῆς σχημα-
 τισθείσης παρ' ἡμῖν ἀτελοῦς περὶ τοῦ σχολείου ἐννοίας, ἐξ ἧς αἱ παρά-
 δοχοὶ περὶ αὐτοῦ κρίσεις καὶ αἱ ἄτοποι ἀξιώσεις, ἃς καθ' ἡμέραν ἀκούο-
 μεν λεγομένας καὶ γραφομένας. Ἄλλὰ τὰ περὶ τούτου ἄλλοτε. Ἐκ τῶν
 ρηθέντων ἐδηλώθη, μοὶ φαίνεται, ὅτι δέον ὁ ἡμέτερος σύλλογος νὰ ἐργα-
 σθῇ ἐπιμελῶς τὸ μὲν ὅπως ὀρθῇ καὶ πλήρῃς ἐννοια τοῦ σχολείου καὶ τοῦ
 σκοποῦ αὐτοῦ ἐν τε τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ πολιτείᾳ σχηματισθῇ, διότι τοῦτο
 εἶνε τῶν ὧν οὐκ ἄνευ τῆς βελτιώσεως αὐτοῦ, τὸ δέ, ὅπερ καὶ σπουδαιό-
 τατον, νὰ συνεργήσῃ τὸ καθ' ἑαυτὸν καὶ ἐκ παντὸς τρόπου πρὸς βελτιώ-
 σιν τῆς διδακτικῆς ἰκανότητος τοῦ παντὸς βαθμοῦ διδασκάλου. Ὁμολογῶ
 δὲ μετὰ χαρᾶς ὅτι καθ' ἐκάτερον ὁ ἡμέτερος σύλλογος ἤρξατο ἐργαζόμε-
 νος, ὅσον αἱ περιστάσεις ἐπέτρεψαν αὐτῷ, καὶ μὰ τὴν ἀλήθειαν, οὐχὶ ὄλως
 ἀνεπιτυχῶς. Ἡ σύστασις τοῦ ἐν Ἀθήναις διδασκαλείου, ὑπὲρ ἧς πολυτρό-
 πως ἀπὸ τεσσάρων ἡδὴ ἐτῶν εἰργάσθη ὁ σύλλογος, καὶ ὡς σωματεῖον
 καὶ κατ' ἄτομον τὰ μέλη αὐτοῦ, εἶνε τρανὴ τούτου ἀπόδειξις. Ἡ σύστα-
 σις διδασκαλείου ἐν Ἀθήναις, ἔχοντος ὀργανισμὸν ὅσον οἶόν τε παρεμφερῆ

πρὸς τὰ ἐν Γερμανίᾳ τελειότατα τοῦ τοιοῦτου εἶδους σχολεῖα, βεβαίως πρέπει νὰ θεωρηθῇ τὸ πρῶτον βῆμα πρὸς τὴν μελετωμένην παρ' ἡμῖν καὶ ὑπὸ τῶν πραγμάτων ἀδυσωπήτως ἐπιβαλλομένην σχολικὴν ἀναμόρφωσιν. Ἀνάγκη δὲ νὰ ἐπιζητηθῇ δραστηρίως, εὐθύς ὡς καθηγηταὶ εἰδικοί παρασκευάζονται, ἡ σύστασις καὶ δευτέρου καὶ τρίτου ἐπὶ τοῦ παρόντος. Ἡ Δανία ἀριθμεῖ ἑπτὰ διδασκαλεῖα· τὸ Βέλγιον πλείονα τῶν δεκαπέντε, δημόσια καὶ ἰδιωτικά, πρὸς παρασκευὴν διδασκάλων καὶ ἄλλα τόσα πρὸς παρασκευὴν διδασκαλισσῶν. Περὶ Γερμανίας πλέον καὶ Ἑλβετίας περιττὸς πᾶς λόγος. Ἐν μόνον ἀνάγκη νὰ προσθέσω ὅτι, ἵνα καταστῇ ἐφικτὴ ἡ ἐν προκαταρκτικοῖς σχολείοις μόρφωσις λαοῦ τινος, ἀνάγκη ν' ἀναλογηθῇ ἐν διδασκαλείῳ πρὸς 280 χιλιάδας ἀνθρώπων, κατ' ἀκριβῆ ὑπολογισμόν. Ἐν τοιοῦτοις διδασκαλείοις, προσηκόντως μορφούμενοι καὶ παρ' ἡμῖν οἱ διδάσκαλοι, ἐλπίζεται, ὅτι θέλουσι βαθμηδὸν ἀνυψώσει τὸ δημοτικὸν σχολεῖον ἀπὸ τῆς μηχανικῆς διδασκαλίας, τῆς ἀσυνειδήτου τῶν προφερομένων ἀναγνώσεως, τῆς γραφῆς καὶ τῆς μηχανικῆς ἀριθμητικῆς, τῆς ἐκστηθίσεως ἀκατανόητων καὶ κωλυτικῶν τῆς φυσικῆς τοῦ πνεύματος ἀναπτύξεως βιβλικρίων εἰς σχολεῖον ἀνθρωπιστικὸν καὶ χαρακτῆρος μορφωτικὸν καὶ ἀληθὲς ἐργαστήριον τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως τῶν παιδῶν, διὰ λογικῆς καὶ εὐμεθόδου διδασκαλίας, εὐλαβῶς ἐπιδρώσης ἐπὶ τῆς ἐπικρατούσης θείας ἀρμονίας ἐν τῇ ψυχικῇ ζωῇ· διότι κατ' ἀλήθειαν, ἀναγκάζομαι νὰ τὸ ἐπαναλάβω, θησαυροὶ ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ ἠθικῆς δυνάμεως τοῦ ἔθνους ἀπόλλυνται ἐκ τῆς ἐπικρατούσης παρ' ἡμῖν ἀμεθόδου διδασκαλίας, ἀφ' ἧς ἡ τοῦ πνεύματος στείρωσις, ἡ τοῦ συναισθητικοῦ καὶ τοῦ βουλευτικοῦ πώρωσις καὶ, τὸ χεῖριστον, ἡ ὡς ἐκ τούτου ἐγγιγνομένη λεληθότως εἰς τὰς ψυχὰς τῶν παιδῶν ἀποστροφή πρὸς τὴν πνευματικὴν ἐνασχόλησιν, τὸ σχολεῖον καὶ αὐτὸν τὸν διδάσκαλον, ὡς αἰτίους τῶν μακρῶν θλίψεων, ἕσας ἐνεργάζεται ἐν αὐτοῖς ὁ ἄχαρις ἐξαναγκασμὸς τοῦ πνεύματος πρὸς ὅλως ἀκερδῆ ἐνασχόλησιν, καθ' ἣν οὐδὲν κινεῖται ὁ νοῦς, οὐδ' ὁ ἐνστικτός τοῦ εἰδέναι ἕως ὑποτρέφεται. Ἄν τις ἤθελεν ὑπομείνῃ νὰ ἀναγνώσῃ ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐν βιβλίῳ ξένης γλώσσης, ἣν δὲν ἐννοεῖ, ἤθελε δυνηθῆ νὰ λάβῃ ἀμυδρὰν ἐννοιαν τῆς λύπης, ἢ μᾶλλον τοῦ μαρτυρίου, ὅπερ πάσχει ὁ παῖς ἀναγινώσκων καὶ ἐκστηθίζων ἀκατάληπτα αὐτῷ βιβλία καὶ μαθήματα. Τὸ σχολεῖον παντὸς βαθμοῦ, καιρὸς πλέον νὰ λυθῇ καὶ παρ' ἡμῖν τῆς μηχανικῆς καὶ ἀψύχου διδασκαλίας, ἣτις ἀντίκειται εἰς τὴν ψυχικὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰς τὰς ἐκ τῆς μελέτης αὐτῆς ἐξαχθείσας θεμελιώδεις παιδαγωγικὰς ἀρχάς, ὧν ἡ ἐφαρμογὴ ἐν τοῖς προκαταρκτικοῖς καὶ τοῖς τῆς μέσης παιδείσεως σχολείοις ἐστέρθη

κατὰ τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους δι' ἐπιτυχίας ἀνεπιδέκτου ἀμφισβητήσεως.

Πάντων τῶν μαθημάτων ἡ διδασκαλία ἀνάγκη νὰ ἐνεργῆται οὐ μόνον καθ' ὠρισμένον σχεδιογράφημα, οὐ αἰ γραμμαὶ καὶ αἰ λεπτότεραι εἰσὶ κεχαργμέναι μετὰ μελέτην ἀκριβῆ καὶ βαθεῖαν τοῦ κοινοῦ σκοποῦ, ἢν ἡ τῶν μαθημάτων διδασκαλία ἐπιδιώκει, ἀλλὰ καὶ νὰ ᾔνε πεφωτισμένη, ἐταργῆ καὶ διηκριβωμένη, καὶ μάλιστα ἐμπειρευμένη ὑπὸ τοῦ θεοῦ πρὸς τὴν ἐπιστήμην καὶ τὸν ἄνθρωπον ἔρωτος.

Κατὰ ταῦτα ὁ διδάσκαλος δέον οὐ μόνον νὰ κατέχη ὡς ἐπιστήμων τὴν ὕλην τοῦ διδακτέου παρ' αὐτοῦ μαθήματος διὰ προσηκούσης παρασκευῆς καὶ μελέτης, ἀλλὰ καὶ νὰ ᾔνε μύστης τῶν λειτουργιῶν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, νὰ ἔχη ἐσχηματισμένην ἀκριβῆ καὶ πλήρη τὴν ἔννοιαν τοῦ ὅλου σχεδίου τῆς πνευματικῆς τοῦ σχολείου κινήσεως καὶ τοῦ δι' αὐτῆς ἐπιδιωκομένου σκοποῦ. Τούτου δὲ στοχαζόμενος ἀείποτε ἐν τῇ διδασκαλίᾳ νὰ προσπαθῆ νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ ἑαυτοῦ καθῆκον τελεσφόρως κινούμενος κατ' αὐτήν, οὐχὶ εἰκῆ, ἀλλ' ἐπὶ κεχαργμένων ὑπὸ τῆς παιδαγωγικῆς ἐπιστήμης ἐν τῷ σχεδίῳ γραμμῶν. Μόνον ὁ οὕτω προσηκόντως παρεσκευασμένος διδάσκαλος ἔσται ὁ Προμηθεὺς ὁ μέλλων νὰ λύσῃ τὸ σχολεῖον τῶν δεσμών τῆς νεκρᾶς καὶ μηχανικῆς διδασκαλίας, ἧτις κρατεῖ τὸ πνεῦμα, ὡς ἡ αἰγυπτιακὴ τέχνη τὸ σῶμα ἐν νεκροφανεῖ ἀκίνησίᾳ καὶ δυσκαμψίᾳ, τὸ δὲ ἦθος ἐν ἐγωϊστικῇ ναρκώσει. Ὁ οὕτω παρεσκευασμένος διδάσκαλος ἤθελε κατορθώσῃ νὰ ἐνσταλάξῃ ἐν τῇ ἀπαλῇ καρδίᾳ τοῦ παιδὸς διὰ τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας, τοῦ οὐρανοπετοῦς πολιτεύματος, τὸ μύρον τοῦ γόβου τοῦ θεοῦ καὶ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης, ἧτις εἶναι τὸ στεφάνωμα τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς καὶ τὸ κρηπίδωμα τῆς τοῦ ἀνθρώπου ἠθικότητος καὶ εὐδαιμονίας. Ὁ τοιοῦτος διδάσκαλος ἤθελε προσπαθήσῃ διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν διαφόρων μαθημάτων νὰ εἰσαγάγῃ κατὰ μικρὸν καὶ μετ' εὐλαβοῦς προσοχῆς ὡς ἐπιστήμων ὁδηγὸς τὸν νέον ἄνθρωπον εἰς τὸ μέγα τῆς γνώσεως πανόραμα, καὶ εἰς τὸ εὐρὸν καὶ πολυποίκιλον τῆς ἱστορίας μουσεῖον, καὶ νὰ διδάξῃ αὐτὸν κατ' ὀλίγον οὐ μόνον τοὺς διέποντας τὴν φύσιν θεμελιώδεις νόμους, τὴν σωματικὴν κατασκευὴν καὶ διάπλασιν τῶν ὄντων, τοὺς χαρακτῆρας καὶ τὰς ιδιότητας τῶν πρὸς τὸν τοῦ ἀνθρώπου βίον ἀμέσως σχετιζομένων καὶ τὴν πλήρωσιν τῶν χρειῶν αὐτοῦ ὅπωςδῆποτε ὑπηρετούντων καὶ νὰ καταδείξῃ τὴν χρησιμότητα αὐτῶν καὶ τοὺς τρόπους, καθ' οὓς συντηροῦνται, αὐξάνονται καὶ ἀναπτύσσονται· ἀλλ' ἐκ τῶν καθ' ἕκαστα τούτων λαμβάνων καθ' ἡμέραν ἀφορμὴν ἤθελε κατορθώσῃ κατ' ὀλίγον νὰ διανοίξῃ τοὺς πνευματικοὺς τῶν παιδῶν ὀφθαλμοὺς καὶ ν' ἀνυψώσῃ αὐτούς, ὅπως ἀντιληφθῶσι τὴν θαυμαστὴν

ἁρμονία, καθ' ἣν ζῶσιν ἐν ὀργανικῇ πρὸς ἄλληλα ἐνότητι καὶ ἁρμονικῇ συνυπάρξει τῆς ἀπείρου σοφίας καὶ ἀγαθότητος τὰ δημιουργήματα, εὐμηχάνως κινῶν καὶ ἀσκῶν τὸ παρατηρητικὸν καὶ ἐγείρων τὸ ἐνδιαφέρον, ἐξ οὗ ὁ νοῦς ὀξύνεται καὶ μυστηριωδῶς ὑψοῦται εἰς ἀντίληψιν τῶν πάντοιων ἐκδηλώσεων τῆς ζωῆς τοῦ δημιουργοῦ ἀγαθοποιῆας καὶ τῆς ἀπ' αὐτῆς ἀκτινοβολουμένης θείας τοῦ καλοῦ ἀναλαμπῆς, ἥτις διὰ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἰσχυρῶς ἐλαύνουσα κινεῖ τὴν βούλησιν πρὸς τὸ ἀγαθόν, ἐνισχύει αὐτὴν πρὸς κατανίκησιν τῶν ἀντιπιπτόντων ἀπὸ τοῦ ὑλικοῦ κόσμου κωλυμάτων ἐν τῇ πραγματώσει αὐτοῦ, καὶ οὕτω χρησιμεύει ὡς ἀναγκαῖος καὶ ἄρρηκτος δεσμός τῆς κοίτης καὶ πράξεως τοῦ γινώσκειν καὶ βουλεσθαι. Διότι ἄνευ αἰσθημάτων καὶ ἐνθουσιασμοῦ ἐκ μόνης τῆς γνώσεως καὶ τοῦ ψυχροῦ ὑπολογισμοῦ θὰ ἦτο ἀδύνατος ἡ τοῦ καθήκοντος ἐπιτέλεσις ὡς θὰ ἦτο ἀδύνατος ἡ παραγωγή καρπῶν ἄνευ φύλλων καὶ ἀνθέων.

Καὶ εἰ τῶν φυσικῶν ὄντων, καὶ μάλιστα τῶν ὀργανικῶν, δὲν φέρει τὴν οὐράνιον τοῦ καλοῦ σφραγίδα ἐντετυπωμένην ἐν τῇ σωματικῇ αὐτοῦ διαμορφώσει ἀπὸ τοῦ κοχλίου καὶ τῆς τευθίδος μέχρι τοῦ ἀνθρώπου, ἀπὸ τοῦ μύκητος μέχρι τῆς ὑψικόμου δρυός; Ἐν πᾶσι καὶ παντοῦ βασιλεύει ἡ ἰσότης καὶ ἀντιστοιχία τῶν μελῶν, ἡ ἀναλογία καὶ ὁ ρυθμὸς ἐν τῇ κινήσει, ἡ τῶν ὀργάνων σκοπιμότης, καὶ ἡ πρὸς πλήρωσιν τοῦ νόμου δι' ἃν ἐτάχθη ἕκαστον ὃν εὐσκοπος τῶν μελῶν καὶ τοῦ ὅλου διάπλασις. Παντοῦ καὶ ἐν πᾶσι κρατοῦσιν οἱ αἰώνιοι νόμοι τῆς ἁρμονίας, ἀφ' ὧν ἀποκαλυπτομένων, ἀπαστρέπτει οὐράνιος ἀκτίς, ἥτις προσπίπτουσα εἰς τὴν ἀγνὴν τοῦ παιδὸς ψυχὴν διὰ μυστηριώδους ἐλατηρίου ἐγείρει ἐν αὐτῇ τὴν χαρὰν καὶ τὸν ἔρωτα πρὸς τὴν θεῖαν αὐτῆς καταγωγὴν, τὴν ἰδέαν, καὶ πληροῖ αὐτὴν ἐνθουσιασμοῦ. Ἐκ τούτου δ', ὡς εἴρηται, κυριώτατα ὁ ἄνθρωπος δύναται ν' ἀντλήσῃ τὸ φρόνημα καὶ τὴν καρτερίαν ἐν τῇ ἐπιτελέσει τοῦ πάντοιου καθήκοντος, καὶ μεταρσιούμενος εἰς ὑψηλοτέρας ἐννοίας ν' ἀπαλλαγθῇ τῶν ταπεινῶν ἐγωϊστικῶν ὀρέξεων τῆς ἐν παντὶ ἰδιωφελείας καὶ ἀποκτήσῃ τὴν ἠθικὴν τὸν ἐλευθερίαν.

Ἄν δὲ ἐκ τῆς διδασκαλίας τῆς φύσεως καὶ τῶν φυσικῶν προϊόντων τοιαύτην ὁ ἀληθῆς διδάσκαλος ἀρύεται δύναμιν πρὸς τε τὴν τοῦ πνεύματος ἀσκήσιν καὶ ἀνάπτυξιν καὶ τὴν τοῦ ἥθους μόρφωσιν, ἡλίαν πρὸς τοῦτο δύναται ν' ἀντλήσῃ ἐκ τῆς εὐμεθόδου διδασκαλίας τῶν προϊόντων τῆς ἀνθρωπίνης ἐνεργείας» ἦτοι ἐκ τῶν ἱστορικῶν ἐν γένει καλουμένων γνώσεων, ἐν αἷς αἱ τοῦ ἀνθρώπου πράξεις καὶ οἱ λόγοι; Ἐν τούτοις μάλιστα ὁ ἐπιστήμων τοῦ ἔργου τοῦ διδάσκαλος θέλει κατὰ μικρὸν καὶ διὰ τῆς ἐν τοῖς ἀπλουστέροις ἀσκήσεως καὶ ἐπιτηδείας ἀφῆ-

κρίσεως τῶν πνευματικῶν δυνάμεων κατορθώσει οὐ μόνον τὰ καθ' ἑκάστη τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων καὶ τῶν τοῦ βίου νὰ διδάξῃ ἐμπειρικῶς, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀποκαλύψῃ τοὺς ἠθικοὺς νόμους τοὺς ἐν ταῖς ἀνθρωπίνους λεληθότως κρατοῦντας καὶ τὸ δράμα τῆς ἱστορίας συνέχοντας καὶ τὰς τύχας καὶ τὰς περιπετείας τῆς ἀνθρωπότητος ἐξηγοῦντας. Ἀπὸ τούτων δὲ θέλει ἐκάστοτε ἐξάγει τὸ καθολικώτατον τοῦτο πόρισμα, ὅπερ ἐν τῷ ἠθικῷ κόσμῳ χρησιμεύει ὡς ἀσβεστος λαμπτήρ φωτίζων τὴν βούλησιν, ὅτι ἐν πάσῃ τοῦ ἠθικοῦ νόμου ἀθετήσῃ περιέχεται τὸ σπέρμα τῆς τιμωρίας τοῦ παραβάτου, καὶ ὅτι ὡς ἐν τῇ φύσει ἢ τῶν φυσικῶν νόμων ἀναγκαιότης σώζει καὶ συντηρεῖ τὴν τῶν ὄντων ἀρμονικὴν ὑπαρξιν, οὕτω καὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἢ τοῦ ἠθικοῦ νόμου ἐν παντὶ ἀδυσώπητος ἐφαρμογὴ καὶ τήρησις διατηρεῖ τὴν ἀρμονικὴν συμβίωσιν τῶν ἀνθρώπων ἐν πολιτικαῖς κοινωνίαις καὶ ἀσφαλίζει τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν ἀτόμων. Καὶ ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν ἀγώνων τοῦ ἀνθρώπου εἴτε καθ' ἑαυτόν, εἴτε ὡς μέλους κοινωνίας, ἢ ἔθνους τῶν τε πρὸς ἐξήγησιν καὶ καθυπόταξιν τῆς φύσεως εἰς ἐξυπηρέτησιν τῶν χρειῶν του καὶ τῶν πρὸς ἀναγνώρισιν καὶ ἐξασφάλισιν τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ ὡς ἔντος λογικῆ καὶ ἐλευθέρου, πρὸς προαγωγὴν τῶν κοινωνικῶν συμφερόντων καὶ καθωράισιν τοῦ βίου διὰ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς τέχνης, ἀνεξάντλητον ἔχει πηγὴν πολυτίμου καὶ δραστηκωτάτης μορφωτικῆς διδασκαλίας.

Μάλιστα δὲ ἀκένωτος παρίσταται τῷ ἐμπείρῳ διδασκάλῳ ὁ παιδαγ. Οἱ σαυρὸς ὁ ἀπὸ τῆς γλωσσικῆς διδασκαλίας καὶ δὴ ὁ ἀπὸ τῆς βασιλίδος τῶν γλωσσῶν τῆς τῶν ἡμετέρων προγόνων τῆς περιλαμβανούσης τὰ τοῦ λόγου ἀμίμητα ἀριστοτεχνήματα. Ἡλικὴ ἐν τούτοις δύναμις καὶ πρὸς τὴν τοῦ νοῦς ἄσκησιν καὶ πρὸς τὴν ἤθους καὶ τοῦ χαρακτῆρος διαμόρφωσιν, ἂν βούλῃται ὁ διδάσκαλος καὶ δύναται νὰ ἐπωφεληθῇ αὐτὴν οὐ μόνον ἐν ἐρμηνευτικῇ διδασκαλίᾳ, ἀλλὰ μάλιστα ἐν γραπτῇ ἀσκήσει ἀναλόγως τῇ τοῦ παιδὸς ἀναπτύξει· πᾶσα λέξις, πᾶν μόριον εἶνε αἰσθητὸν σημεῖον τῆς τοῦ πνεύματος κινήσεως, καὶ τῆς ἀντιληπτικῆς καὶ παραστατικῆς ἐνεργείας. Ἀλλὰ ἐν τῷ αἰσθητῷ τούτῳ σημείῳ ὡς διὰ διαφανοῦς σώματος ὑποφαίνονται τὰ ἔχνη τῆς κινήσεως καὶ ἐνεργείας τοῦ πνεύματος τοῦ συγγραφέως πρὸς ἀντίληψιν καὶ παράστασιν ἐξ ἀντικειμένου ἢ νοουθεωρήτου ἐννοίας ἐν ἀμιμήτῳ χάριτι καὶ θαυμαστῇ ἀκριθείᾳ, ἧς ἢ ζήλωσις ἐν τῷ γραπτῷ λόγῳ ἀσκεῖ τὸν νοῦν νὰ ἐνεργῇ τὰς αὐτὰς ἀκριβεῖς λεπτὰς καὶ ἐπιχαρίτους ἐνεργείας καὶ κινήσεις, καὶ ὠθεῖ εἰς ἀντενέργειαν καὶ παραγωγὴν καὶ εἰς μόρφωσιν ὕφους ἐν τῷ λόγῳ. Ἡ εὐμήχανος δὲ ἀπεικόνησις τοῦ νοῦς καὶ τοῦ κάλλους τῆς λέξεως καὶ τῆς περιόδου πρὸ τοῦ μαθητοῦ, τῆς χρωματιστικῆς δυνάμεως τῶν μορίων, ἢ ἀπὸ

τῶν σχημάτων καὶ τῶν τρόπων χάρις καὶ τὰ τούτοις ἔμοια, εἶνε καὶ τοῦ νοῦς ἀσκητικὰ καὶ πηγὴ θελγήτρων, ἅτινα καθιστῶσι τὴν τῆς γλώσσης διδασκαλίαν ἡδυτέραν παντὸς ἄλλου μαθήματος· οὐδ' αὐτοὶ οἱ γραμματικοὶ τύποι στεροῦνται τὸ παράπαν πνευματικῆς ἡδονῆς προσηκόντως διδασκόμενοι.

Τοιαύτη ζῶσα διδασκαλία πανταχοῦ σήμερον τῆς Εὐρώπης λειτουργεῖ ἐν τοῖς σχολείοις παντὸς βαθμοῦ, ἀνθρωπιστικὴ καὶ μορφωτικὴ, ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ σχολείου ἐν κήποις καὶ λήγουσα ἐν τῷ Γυμνασίῳ. Ἀπὸ τῆς ἀναθεωρήσεως καὶ εὐμεθοῦς ἐπεξεργασίας τῶν στοιχειωδῶν ἐννοιῶν, ἃς νεκρὰς καὶ ἀνεπεξεργάστους ἀποκομίζει ὁ παῖς ἀπὸ τοῦ οἴκου μέχρι τῶν πολυσυνθέτων γνώσεων καὶ ἀληθειῶν. Ὁ κάλυξ τοῦ ἀνθους, τὸ φύλλον τοῦ φυτοῦ, ἡ τοῦ ῥύακος κίνησις, τὸ σκίρτημα τοῦ ἐριφίου, ἡ πτώσις τῆς βροχῆς, τὸ σελάγισμα τοῦ φωτός, τὸ σχῆμα τούτου τοῦ σκεύους, τὸ ἀπλούστατον προϊόν τῆς ἀνθρωπίνης χειρουργίας, ὁ ἀφελέστατος μῦθος, τὸ ἀπλούστατον ἱστορικὸν ἢ βιωτικὸν συμβάν, πάντα ἐν καιρῷ μετ' ἐπιστημοσύνης καὶ εὐμεθοῦς διδασκόμενα, δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ὑποκείμενα ζώσης ἠθικῆς διδασκαλίας κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον μορφωτικῆς καὶ κινητικῆς τοῦ πνεύματος. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ὁ διδάσκαλος ἀνάγκη νὰ ἦνε ἐπιστήμων τοῦ ἔργου του διὰ προσηκούσης θεωρητικῆς διδασκαλίας καὶ πρακτικῆς ἀσκήσεως καὶ πεπληρωμένος ἐνθέου διδακτικοῦ ἔρωτος. Ὁ οὕτω παρεσκευασμένος διδάσκαλος ἤθελε κατορθώσει διὰ πεφωτισμένης διδασκαλίας ἐν τοῖς ἀνωτέροις σχολείοις καὶ μετὰ τὴν ἐν τοῖς ἀπλουστέροις ἀσκήσιν τοῦ νοῦς ν' ἀποκαλύψῃ κατ' ὀλίγον τὰς ὀρθὰς καὶ καθαρὰς τοῦ τε ἐκτὸς καὶ τοῦ νοοθεωρήτου κόσμου ἑλληνικὰς ἀντιλήψεις καὶ τὰς καλλιτέχνους παραστάσεις τοῦ καλοῦ, καὶ τοῦ ἀγαθοῦ τοῦ ἐν τῇ φύσει καὶ τῇ ἱστορίᾳ, τὰς ἐν τοῖς θησαυροῖς τῆς προγονικῆς ἡμῶν φιλολογίας ἀποτεθησαυρισμένας ἐν ἀπαραμίλλῳ ἐξιδεώσει καὶ καλλιτέχνῳ τοῦ λόγου μορφῇ, ἀφ' ἧς ἐτράφησαν καὶ θὰ τρέφωνται ὡς διὰ πνευματικῆς ἀμβροσίας πάντα τὰ ἔθνη.

Ἀνάγκη τέλος νὰ γνωσθῇ παρὰ πάντων καλῶς, ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ σχολείου δὲν εἶνε μόνον τὸ εἰδέναι, ἀλλὰ τὸ δι' αὐτοῦ βούλεσθαι, ὅτι σκοπὸς τοῦ σχολείου δὲν εἶνε νὰ παρασκευάζῃ ἀνθρώπους ἐξύπνους καὶ ἐπιτηδείους, οὐδὲ νὰ παρέχῃ ὅπως δῆποτε ἐμπειρίαν τινὰ χρήσιμον ἐν τῷ κοινωνικῷ ἢ πολιτικῷ βίῳ, ἢ νὰ πωλῇ ἕκαστος ἐπειτα πρὸς τοὺς ὁμοίους του, παχυνόμενος ἐκ τούτου ἐν ἐγωϊστικῇ μονώσει· ὅτι σκοπὸς τοῦ σχολείου δὲν εἶνε νὰ παρασκευάζῃ ἀνθρώπους βρενθυσμένους ἐπὶ ἠθικῇ καὶ ἀνάστομα ἔχοντας τὸ ὀνοματολόγιον πασῶν τῶν ἀρετῶν, ἑτοίμους δὲ νὰ λησιμυνῶσι πάντα, ἂν παραστῇ χρεῖα νὰ ὑπηρετήσωσιν ἀτομικὰ τῶν συμφέ-

ροντα, ἀλλ' ἄνδρας δυναμένους καὶ βουλομένους νὰ ἐπιτελέσωσι τὸ ἑαυτῶν καθήκον· στοχαστικούς τοῦ ἀληθοῦς καὶ οὐχὶ τοῦ κατὰ δόκησιν συμφέροντος· πολίτας ἀγαθοὺς, ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι ἐπισταμένους καὶ ἠθικῶς ἐλευθέρους, καὶ πεπεισμένους, ὅτι ἡ εὐδαιμονία τοῦ ἀτόμου ἔγκειται ἐν τῇ ἐπικρατήσει τοῦ ἠθικοῦ νόμου, καὶ τῇ πραγματώσει τοῦ ἀγαθοῦ ἐν τῷ οἴκῳ, τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ πολιτείᾳ. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν κατορθοῦται εἰμὴ δι' ἀγωγῆς καὶ παιδεύσεως πεφωτισμένης, ἐξεγερούσης τὰς πνευματικὰς δυνάμεις εἰς ἔρευναν, ἀξυνοῦσης τὸν νοῦν δι' εὐαρέστου ἀσκήσεως καὶ θαλπούσης ἐπιμελῶς πρὸς βλάστησιν καὶ καρποφορίαν τὰ ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ἀγαθοῦ σπέρματα.

Ἀνάγκη νὰ κτηρυχῆ ὅτι ἡ Παιδεία, χωριζομένη τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς, εἶνε κακία λυμαιομένη τὰ ἔθνη καὶ τὰ θεμέλια τῶν πόλεων πᾶνυ σχολαίως καὶ λεληθότως ὑπερείπους· τέλος ἀνάγκη τὰ περὶ ἡμᾶς νὰ ἐξεγείρωσι καὶ τὸν σύλλογον τῶν διδασκάλων καὶ πάντας τοὺς ἔχοντας τὸ καθήκον νὰ προνοήσωσιν ὅπωςδῆποτε περὶ σωτηρίας τῆς πόλεως· ἀνάγκη ν' ἀντηγήσῃ τό, «caveant consules». Ἡ ψευδοπαιδεία καὶ ἡ χρησιμοθηρία ἐν παντὶ ἀπειλεῖ νὰ καταποντίσῃ ἡμᾶς ἐρημοῦσα τὴν καρδίαν παντὸς αἰσθήματος εὐγενοῦς καὶ φιλανθρώπου καὶ ὑπερτρέφουσα τὸν ὄφιν τοῦ ἐγωϊσμοῦ, τὸν πατέρα πασῶν τῶν ἐν τῷ ἰδιωτικῷ καὶ δημοσίῳ βίῳ κακιῶν, ὧν τὴν ὀλεθρίαν ἐπίδρασιν ὁσημέραι αἰσθανόμεθα ἐκδηλουμένην διὰ δεινῶν συμπτωμάτων πανταχοῦ ἐν τῇ λειτουργίᾳ τοῦ κοινωνικοῦ καὶ πολιτικοῦ ἡμῶν ὀργανισμοῦ. Καί, ὑπερ χείριστον, τὸ κακὸν φαίνεται κατανεμόμενον οὐχ ἥττον τὰς γραμματισμένας καὶ ἐν τοῖς σχολείοις ἡμῶν πλείονα ἔτη κατατριβούσας κοινωνικὰς τάξεις, ἀφ' ὧν εἰκότως ἀνέμενον αἱ ὀλιγώτερον ἢ οὐδόλως τῶν ἀγαθῶν τῆς παιδείας μεταλαβοῦσαι τάξεις τοῦ λαοῦ κρείττονα παραδείγματα.

Τὸ σύμπτωμα δὲ τοῦτο εἰς ἐπιπόλαιον ὄφθαλμὸν ἠδύνατο νὰ ἐγείρῃ καὶ κἄπως ἤγειρε τὴν ἀμφιβολίαν καὶ τὸν δισταγμὸν παρὰ τοῖς πολλοῖς, ἂν τὰ γράμματα καὶ ἡ παιδεία εἶνε πρὸς ἠθικὴν μόρφωσιν συντελεστικά· ἀλλ' ὁ ἐταστικώτερον ἐμβασθύνων οὐδόλως ἠθελεν ἀμφιβάλλει ὅτι ταῦτα προέρχονται ἐκ τῆς ἐπικρατούσης παρ' ἡμῖν ἀψύχου καὶ ἀρρύθμου διδασκαλίας.

Ἀλλ' ἐπανέρχομαι ὅθεν ἀπεμακρύνθη ὑπὸ τοῦ λόγου παρασυρθείς καὶ σπεύδω εἰς σύντομον ἀφήγησιν τῶν πεπραγμένων τοῦ συμβουλίου. Καὶ ἀπὸ μὲν τῆς συστάσεως διδασκαλείων, ἐν οἷς μέλλουσι νὰ παρασκευάζονται διδάσκαλοι δυνάμενοι νὰ μορφώσωσι κατὰ τὰ ρηθέντα τοὺς παῖδας τῶν πολιτῶν ἀναμένεται ἡ ὑπὸ τοῦ συλλόγου ἐπιζητούμενη τοῦ δη-

μοτικοῦ σχολείου βελτίωσις, ἥτις, βεβαίως, ὑποθέτει ὑπαρχούσας ἐλλείψεις, ὧν ἀμυδρὰν εἰκόνα ἐπεχείρησα νὰ διατυπώσω ἐν τοῖς ἔμπροσθεν. Καὶ πρὸς τοῦτο τελεσφόρως εἰργάσθη ὁ ἡμέτερος σύλλογος καὶ δὲν θ' ἀποκάμῃ ἐργαζόμενος καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Διὰ δὲ τῶν ἐν συνελεύσεσι συζητήσεων μεθοδολογικῶν ζητημάτων ἀφορώντων εἰς εὐσχοπωτέραν ἐκάστου μαθήματος διδασκαλίαν ἐπεζήτησε καὶ θέλει ἐπιζητήσει ὁ σύλλογος τὴν ἐκ τῶν ἐνόντων ἄρσιν πολλῶν ἐκ τῶν ῥηθέντων μειονεκτημάτων ἢ πλημμελειῶν τῆς διδασκαλίας. Κατὰ τὸ ἐφεστῶς ὅμως ἔτος ἠναγκάσθη τὸ διοικητικὸν συμβούλιον ν' ἀναβάλῃ τὰς κανονικῶς κατὰ τὸ ἔαρ συγκαλουμένας εἰδικὰς συνελεύσεις τῶν ἐταίρων πρὸς συζητήσιν τῶν προκηρυγμένων ζητημάτων, ὡς ἐκ τοῦ ἐπικρατοῦντος σάλου, ὃν ὁ ἀγὼν τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν δούλων ἀδελφῶν ἡμῶν ἐκίνησεν. Ἀλλαχοῦ ἐκ τῶν τοιούτων συνόδων καὶ συζητήσεων τῶν διδασκάλων πολλὰ καὶ μεγάλα περιήλθον ἀγαθὰ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ καθόλου καὶ καθ' ἕκαστον ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ μαθήματος. Ἐκεῖ αἱ σύνοδοι τῶν διδασκάλων συγκαλοῦνται καὶ κατὰ μικρὰς περιφερείας ἢτοι κατὰ ἐπαρχίας ἢ νομοὺς καὶ κατὰ μείζονας τακτικαὶ καὶ ἑκτακτοί, πολλάκις δὲ καὶ διεθνεῖς προκηρύσσονται δὲ τὰ θέματα πρὸ χρόνου ἱκανοῦ πρὸς μελέτην. Ἐν τοιαύταις δὲ συνελεύσεσιν ἐλύθησαν πολλάκις σπουδαιότατα παιδαγωγικὰ ζητήματα πρὸς φωτισμὸν καὶ τῶν συνεργομένων καὶ τῶν λοιπῶν διδασκάλων. Ὡστε καὶ παρ' ἡμῖν εὐκταῖον νὰ ῥιζοβολήσῃ τὸ καλὸν τοῦτο καὶ νὰ καταστήσῃ σὺν τῷ χρόνῳ ἀπαραίτητον ἔθος.

Οὐχ ἦττον τελεσφόρον πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἐκρίθη ἐφέτος ἢ ἐκδοσις περιοδικοῦ μέλλοντος νὰ καταστήσῃ κοινωτέρας παρ' ἡμῖν τὰς παιδαγωγικὰς γνώσεις καὶ τὰς νεωτέρας προόδους τῆς διδακτικῆς, ὧν τηλικαύτην, ὡς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἀπεδείχθη, ἔχομεν χρεῖαν πρὸς βελτίωσιν τοῦ σχολείου. Καὶ ἂν κατὰ τὸ σοφὸν λόγιον ἡ ἀρχὴ εἶνε τοῦ παντός τὸ ἥμισυ, μετὰ χαρᾶς ἀνακοινῶ ὑμῖν, ὅτι τὸ διοικητικὸν συμβούλιον μετὰ δύο συνδιασκέψεις, ὧν κληθέντες μετέσχον καὶ πολλοὶ ἔγκριτοι ἑταῖροι καὶ ἐν αἷς συνεζητήθησαν τὰ περὶ ἐκδόσεως καὶ συντηρήσεως τοῦ περιοδικοῦ, ἐξέδωκε τὸ καταστατικὸν αὐτοῦ, καθ' ὃ θέλει ἀποστέλλεσθαι δωρεὰν τοῖς τοῦ συλλόγου ἐταίροις.

Δράττομαι δὲ τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν συνδρομὴν πάντων τῶν μελῶν τοῦ συλλόγου καὶ ἄλλων φιλομούσων πρὸς ὑποστήριξιν αὐτοῦ. Διότι τὸ περιοδικὸν μέλλει νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πνευματικὸς σύνδεσμος τῶν μελῶν τοῦ συλλόγου, καὶ ὡς μέσον τῆς πνευματικῆς ἐπικοινωνίας καὶ ἀλληλεπικουρίας αὐτῶν ἐν τῷ σταδίῳ τῆς διδασκαλίας. Γινώσκω τὰς

πολλὰς δυσχερείας αἱ τινες καθιστῶσι δύσκολον τὴν συντήρησιν τοιοῦτου περιοδικοῦ παρ' ἡμῖν σήμερον διὰ τε τὴν ὑλικὴν καὶ μάλιστα τὴν ἐπιστημονικὴν ἀδυναμίαν· καὶ ὅμως εἶνε ἀνάγκη νὰ κινηθῶμεν ὅπωςδῆποτε. Ἐκ τῆς ἀκινήσιας καὶ τῆς σταυρώσεως τῶν χειρῶν οὐδὲν ἔχει τις νὰ περιμένῃ.

Περὶ δὲ τὸν ἕτερον τῶν οὐσιωδῶν σκοπῶν τῶν ἐνεργειῶν τοῦ συλλόγου τὸν ἀφορῶντα εἰς τὸν σχηματισμὸν ὀρθῆς καὶ πλήρους ἐννοίας παρ' ἡμῖν περὶ τοῦ σχολείου καὶ τῶν πρὸς εὐκαρπον αὐτοῦ παραγωγὴν προσφύρων μέσων, μετὰ λύπης ὁμολογῶ, ὅτι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐλάχιστον ἠδυνήθη νὰ ἐργασθῇ ὁ ἡμέτερος σύλλογος, δι' οὗ ἐξέθηκα ἀνωτέρω ἐκτάκτους λόγους. Ῥητέον ὅμως, ὅτι δὲν εἶνε ὅλως ἀλλότριον τῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἡμετέρου συλλόγου τὸ εὐέλπι σύμπτωμα, ὅπερ δύναται νὰ διέδῃ ὁ ἐταστικώτερον ὄμμα ῥίπτων ἐπὶ τῶν ἡμετέρων πραγμάτων καὶ τὴν βελτίωσιν τοῦ σχολείου πολλῶν. Οὐκ ὀλίγα, οὐδὲ ἄστοχα ἀπὸ τινων ἤδη ἐτῶν ἐγράφησαν παρὰ λογίων περὶ τοῦ θέματος τούτου, καὶ πολλαὶ φωναὶ ὑψώθησαν προκαλοῦσαι τὴν προσοχὴν τῶν ἀρμοδίων ἐπὶ τὰς ἀτελείας τῆς καθ' ἡμᾶς ἐκπαίδευσως καὶ τὰ ἐκ ταύτης ἐπαπειλοῦντα τὸν τόπον δεινά.

Εἶνε δὲ γνωστὸν ἐν παντὶ ὅτι ἡ ὁμολογία τοῦ κακοῦ καὶ ἡ διάγνωσις τῶν αἰτιῶν εἶνε τὸ πρῶτον καὶ ἀναγκαῖον πρὸς τὴν βελτίωσιν βῆμα. Καὶ ἐν τῷ ἀρμοδίῳ δὲ ὑπουργείῳ καὶ πρότερον μὲν, ἀλλὰ μάλιστα ἀπὸ τῆς ὑπουργίας τοῦ εὐπαιδευτοῦ καὶ πάνυ φιλοτίμως ἐργασθέντος κ. Μίληση, παρατηρεῖται κίνησις τις περὶ τὴν βαθυτέραν μελέτην τῶν τοῦ σχολείου ἐλλείψεων καὶ τῶν πρὸς θεραπείαν αὐτῶν προσφορωτέρων μέτρων. Αἱ ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην προεδρείαν αὐτοῦ μακρὰ ἐν τῷ ὑπουργείῳ συνδιασκέψεις πολυμελοῦς ἐπιτροπείας καὶ τὰ δημοσιευθέντα τούτων ἀξιόλογα πορίσματα, εἶνε κατ' ἀλήθειαν ἀξιέπαινοι καὶ εὐέλπιδες ἀπόπειραι πρὸς βελτίωσιν τοῦ σχολείου. Τὴν ἀρξαμένην δὲ ταύτην κίνησιν δὲν διέκοψεν ἐντελῶς ἡ ἐξακολουθοῦσα νὰ κρατῇ ἡμᾶς μετεώρους ἐξωτερικὴ ἀνωμαλία καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς τῶν ἐθνικῶν πόθων ἀφύπνισις. Καὶ ἐν μέσῳ τοιούτων περιστάσεων δὲν ἀπηξίωσε τὸ κοινοβούλιον νὰ κυρώσῃ ὁμοθυμῶς τὸ περὶ συστάσεως διδασκαλείου νομοσχέδιον, ὅπερ, ἐν μέσῳ πολλῶν σοβαρῶν ἀσχολιῶν τοῦ συνέταξε καὶ εἰσήγαγεν ὁμοῦ μετὰ τοῦ περὶ δημοτικῶν σχολείου νομοσχεδίου ὁ τοσαῦτα δείγματα καὶ τῆς πρὸς τοὺς λειτουργοὺς τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως τιμῆς καὶ τοῦ ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως αὐτῆς ζωηροῦ ἐνδικερόντος πρᾶσχῶν σεβαστοῦ ὑπουργοῦ κ. Θ. Δεληγιάννης. Ἐκ τούτου δύναται τις νὰ ἀναμφισπῆτως νὰ συναγάγῃ ὅτι καὶ ἡ ἐθνικὴ ἀντιπροσωπεία καὶ οἱ προϊστάμενοι αὐτῆς πολιτικοὶ ἄνδρες τοῦ ἔθνους τὴν αὐτὴν ἔχουσι γνώμην περὶ τῆς ἐπείγουσας ἀνάγκης τῆς βελτιώσεως τοῦ σχο-

λείου καὶ περίφροντι μέλημα πᾶν τὸ πρὸς ταύτην συντελοῦν. Μεγάλα δ' εἰκότως δύναται νὰ ἐλπίζῃ τις ἐκ τῆς τοιαύτης ὁμοθύμον γνώμης τῶν διακεκριμένων πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς πατρίδος.

Ἐπηλλαγμένον τὸ Διοικ. συμβούλιον τῶν πρὸς συζήτησιν παιδαγωγικῶν καὶ μεθοδολογικῶν ζητημάτων συγκαλουμένων εἰδικῶν συνελεύσεων ἔστρεψεν πᾶσαν αὐτοῦ τὴν προσοχὴν περὶ τὰ οἰκονομικά τοῦ Συλλόγου· διότι εἰ καὶ κατεβλήθησαν προσπάθειαι κατὰ τὸ περυσινὸν ἔτος ὅπως τακτοποιηθῶσι τὰ βιβλία καὶ οἱ λογαριασμοὶ τοῦ Συλλόγου, πολλὰ ἔμμενον τὰ ἐκκρεμῆ καὶ μικρὰς ἐλπίδας εὐχεροῦς λύσεως παρέχοντα, ὡς ἐκ τῆς ἐπελθούσης ἀθεραπεύτου κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη ἐν τοῖς βιβλίοις ἀνωμαλίας. Καὶ ὁμοῦς ἀνάγκη κατεπείγουσα παρίστατο νὰ τακτοποιηθῶσιν οἱ λογαριασμοὶ τοῦ ταμείου, ὅπως οὐ μόνον ὑπάρχωσι πόροι πρὸς πλήρωσιν τῶν καθημερινῶν χρειῶν, ἀλλὰ, ὅπερ σπουδαιότερον, ὅπως δυνηθῇ εἰς τὸ μέλλον ὁ Σύλλογος νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς οἰκονομικὴν ἀρωγὴν τῶν ἕνεκα γήρως ἢ νόσου ἀνικάνων πρὸς ἐργασίαν ἐταίρων, κατὰ τὴν περὶ τούτου θεμελιώδη τοῦ καταστατικοῦ διάταξιν. Εὐκταῖον δὲ θὰ ἦτο, ἂν ἤθελέ ποτε δυνηθῇ ὁ Σύλλογος ἐξ ὠρισμένων πόρων ν' ἀποκτήσῃ εἰδικὸν κεφάλαιον ἱκανὸν ὥστε νὰ ἐπαρκῇ εἰς ἀρωγὴν ἀπορφανιζομένων οἰκογενειῶν ἢ καὶ δυστυχούντων ἕνεκεν γήρως ἢ νόσου ἢ καὶ ἄλλων βιωτικῶν περιπετειῶν ἐταίρων. Εὐάριθμα δὲ παραδείγματα παρασχεθείσης βοήθειας εἰς τινὰς οἰκογενείας δι' ἐνεργειῶν τοῦ Συλλόγου ἢ καὶ προχίρετικῶν ἐράνων τῶν μελῶν αὐτοῦ ἀποδεικνύουσιν ἡλικίαν δύναμιν ἐν τῷ μέλλοντι θὰ παρείχον τῷ Συλλόγῳ αἱ πρὸς πλήρωσιν τοῦ φιλαδέλφου καὶ φιλανθρώπου τούτου σκοποῦ εὐτυχεῖς ἐνέργειαι καὶ προσπάθειαι αὐτοῦ· διότι πάντες γινώσκομεν ὅτι, οὐχὶ εἰς ἀπόθεμα γερωντικοῦ ἐφοδίου ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς τοῦ καθ' ἡμέραν βίου ἀνάγκας, τὰς τοσοῦτω ἐπιβλητικὰς καὶ δυσπαλλάκτους, εἶνε ὁμολογουμένως ἀνεπαρκεῖς οἱ τῶν διδασκάλων μισθοί. Πρὸς πλήρωσιν τοῦ ἱεροῦ τούτου σκοποῦ τοῦ Συλλόγου τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον μετὰ πολλὰς διασκέψεις καὶ συζητήσεις προῆλθεν εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ συστήσῃ μετοχικὸν δικασκαλικὸν ταμεῖον, παρεμφερὲς πρὸς τὸ γενικὸν τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων. Τὴν σύνταξιν δὲ τοῦ καταστατικοῦ τοῦ μετοχικοῦ δικασκαλικοῦ ταμείου ἀνέθηκαν εἰς πενταμελῆ ἐπιτροπήν συγκεκροτημένην ἐξ ἀνδρῶν ἐντρίβων περὶ τὰ οἰκονομολογικὰ ζητήματα τῶν κκ. Δημ. Δεβίδου, Ἀριστείδου Οἰκονόμου, Νικολίου Σπαθῆ, Παναγιώτου Νικολοπούλου καὶ ἐκ τοῦ γενικοῦ γραμματέως τοῦ Συλλόγου κ. Πάνου Κωνσταντινίδου, πρὸς ὃν ὡς καὶ πρὸς τὸν ταμίαν τοῦ Συλλόγου κ. Κωτσάπην ὀφείλεται δίκαιος ἔπαινος, δι' ὃν ἐπεδείξαντο ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀξιέ-

παινον ζήλον και δι' ους προθύμως ανέλαβον κόπους προς κανονισμόν τῶν οικονομικῶν ἐν γένει τοῦ Συλλόγου. Ἡ ἐπιτροπεία αὕτη συνέταξε τὸ καταστατικὸν τοῦ ὑπὲρ τῶν ἀναξιοπαθούντων ἐταίρων ἰδρυθησομένου μετοχικοῦ ταμείου, ὅπερ ἐκτυπωθὲν εἰς πλεῖστα ἀντίτυπα καὶ διανεμηθὲν πρὸς πάντας τοὺς ἐτέρους πρόκειται προσεχῶς νὰ ἐπιψηφισθῇ ὑπὸ τῆς γενικῆς ἡμῶν συνελεύσεως. Εὐχομαί δὲ τοῦ νέου Διοικητικοῦ Συμβουλίου αἰ προσπάθειαι νὰ στεφθῶσι δι' ἐπιτυχίας ὅπως πληρωθῇ ὁ διακαὴς πάντων ἡμῶν πόθος τῆς ἐπὶ ἐδραίων βάσεων συστάσεως μετοχικοῦ ταμείου ἐξ οὗ νὰ χρηγηται ἀνακουφιστικὴ πῶς βοήθεια πρὸς τοὺς δεινοπαθοῦντας λειτουργοὺς τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐταίρους τοῦ Συλλόγου.

Ὡσαύτως τὸ Συμβούλιον εἰργάσθη κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ὡς ἔφθην εἰπὼν, πρὸς ἄρσιν τῶν δυσχερειῶν ὅσκι ἀνεφύσσαν ἐν τοῖς λογαριασμοῖς τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου ἀπὸ τοῦ δευτέρου τῆς συστάσεώς του ἔτους. Παρέστη δὲ ἡ ἀνάγκη τῆς τακτοποιήσεως ταύτης, τοσοῦτω μᾶλλον ἐπειγούσα καθ' ὅσον ἔπρεπε νὰ ζητηθῶσι τὰ καθυστερούμενα ὑπὸ πλείστων ἐταίρων, ἵνα κανονισθῶσι τὰ δικαιώματα αὐτῶν ἐν τῷ συγκροτηθησομένῳ « Μετοχικῷ ταμείῳ τῶν ἐταίρων. » Ἡ ἐργασία ἡ πρὸς τακτοποίησιν τῶν μερίδων τῶν ἐταίρων καὶ προσδιορισμὸν τῆς ὀφειλῆς ἐκάστου ἦν πολυπλοκωτάτη καὶ πολυπονωτάτη, ἔνεκα τῆς ἐλλείψεως τακτικῶν βιβλίων τοῦ ταμείου τῶν δύο πρώτων συλλογικῶν ἐτῶν. Ἐπρεπε δὲ νὰ ἀναδιφηθῇ ἡ σωρεία τῶν ἀπὸ τριστίας ἐπεστραμμένων ἀποδείξεων παρὰ πλείστων ἐταίρων νὰ ταξινομηθῶσιν αὐταὶ κατ' ὄνομα καὶ κατ' ἐξαμηνίαν καὶ κατ' ἀριθμὸν, ἵνα εὐρεθῇ τίνες τῶν ἐταίρων ὄφειλον καὶ πόσας ἐξάμηνιαίας συνδρομάς των καθυστεροῦν. Ἐπὶ πολλάς δὲ συνεχεῖς ὥρας καὶ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἀπησχολήθησαν ὅτε γενικὸς γρραμματεὺς τοῦ Συλλόγου καὶ ὁ εἰδικὸς κ. Θεοδώροπουλος οἱ φιλοτίμως ἀναλαβόντες τὴν καματηρὰν ταύτην ἐργασίαν ἵνα συντάξωσι τοὺς πίνακας τῶν καταβεβλημένων καὶ ὀφειλομένων ἐξαμηνιαίων συνδρομῶν ἐξάγοντες ἀπὸ τὰ στελέχη τῶν διπλοτύπων ἀποδείξεων καὶ ἀπὸ τὰ ἐπεστραμμένα ἀποσπάσματα, κατὰ τίνες ἐξαμηνίας δὲν ἐξεδόθησαν ἀποδείξεις πληρωμῆς ὑπὸ τῶν προκατόχων ταμιῶν (τῶν καὶ κατὰ τὰ τρία πρώτα ἔτη χρηματισάντων) καὶ ἰδίως τοῦ μακαρίτου Θ. Βουκύδου. Μετὰ δὲ τὴν κατάστρωσιν τῶν πινάκων τούτων, οὓς ἐκτετυπωμένους θέλετε ἔχει εὐθὺς μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ἔδει νὰ σημειωθῇ ἐπὶ τῶν ἐν μηνὶ Μαρτίῳ ἐκδοθεισῶν ἀποδείξεων, τί ἕκαστος τῶν ἐταίρων ὄφειλεν νὰ ἀποστείλῃ εἰς τὸ ταμεῖον. Μετὰ τοῦτο δ' ἐξετυπώθησαν γνωστοποιητήρια ἡμιέντυπα, ἅτινα συμπληρωθέντα δι' ἀναγραφῆς τῶν καθυστερουμένων ἐξαμηνιαίων συνδρομῶν ἐπέμφθησαν πρὸς ἅπαντας

τούς εταίρους, οὓς ὁμολογοῦμεν ὅτι εὖρομεν λίαν προθύμους εἰς τὴν ἡμετέραν πρόσκλησιν πρὸς ἔκτισιν τῶν καθυστερουμένων. Τοιούτῳ τρόπῳ, κύριοι, κατωρθώθη νὰ εἰσαχθῶσιν αἱ καθυστερούμεναι συνδρομαὶ κατὰ τὸ ἥμισυ.

Πολλοὶ δὲ τῶν εταίρων φιλοτιμίως ἀπέστειλαν εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ συλλόγου ἑπτὰ, ὀκτῶ, καὶ τινες καὶ πλείονας ἔτι καθυστερουμένας συνδρομάς των. Ὁμολογῶ δὲ ὅτι ἄνευ πολλῶν ἐλπίδων ἕνεκα τῶν δυσχερῶν οικονομικῶν περιστάσεων, ἐπελήφθημεν τὸ κατ' ἀρχὰς τῶν ταμειυτικῶν τούτων ἐργασιῶν, ἀλλ' ἡ φιλοτιμία τῶν κ. κ. εταίρων καὶ μάλιστα ἡ πρόθυμος συνδρομὴ ἢ παρὰ τῶν κατὰ νομοὺς καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ κυρίων ἀντεπιστελλόντων ἐπιτίμων συμβούλων, πρὸς οὓς ὀφείλω ν' ἀπονείμω τὸν δίκαιον ἔπαινον, ἐπέφερε τὸ τοσούτῳ εὐάρεστον ἀποτέλεσμα ν' ἀποταμιεύωμεν ἐκ μόνων τῶν εἰσπράξεων τῶν συνδρομῶν τῶν εταίρων καὶ τινων συνδρομητῶν καὶ δωρητῶν (τῶν ἀδελφῶν κυρίων Νεγρεποντῶν) τὸ οὐχὶ εὐκαταφρόνητον ποσὸν τῶν τεσσάρων χιλιάδων δραχμῶν εἰς χρεώγραφα καὶ ἔντοκα γραμμάτια ὡς ἐν λεπτομερεῖ ἐκθέσει ὁ κ. Ταμίας τοῦ συλλόγου θέλει μετ' ἐμὲ ἀφηγηθῆ ὑμῖν.

Ἐτερον μέλημα τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου, ἐξ οὗ ἔμελλε νὰ πληρωθῆ ὁμολογουμένη χρεία τοῦ συλλόγου, ἐγένετο ἡ σκέψις περὶ συστάσεως βιβλιοθήκης αὐτοῦ. Διότι τῷ ὄντι εἰς σωματεῖον λογίων ἀνδρῶν, συνεργουμένων πολλάκις τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἀσχολουμένων περὶ συζητήσεως ἐπιστημονικῶν ζητημάτων, εἶνε τῶν ὧν οὐκ ἄνευ ἢ ἀπόκτησις βιβλιοθήκης. Τῆς βιβλιοθήκης ταύτης ἐκ τῶν ἐνόντων καταρτισθείσης καὶ πλουτισθησομένης, ὡς εἰκός, διὰ τῆς συνδρομῆς φιλομούσων ἀνδρῶν ἢ καὶ εταίρων τὴν ἐφορείαν ἀνεδείχθη μὲν πάνυ προθύμως ἐν ἀρχῇ ὁ συνάδελφος κ. Δημ. Κυριακόπουλος, ἀλλὰ μετὰ μικρὸν ἀτυχῶς κωλύματα οἰκογενειακὰ ἠνάγκασαν αὐτὸν νὰ παραιτήσῃ αὐτήν. Ἐλπίσωμεν ὅτι κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος θέλομεν ἐργασθῆ σπουδαιότερον καὶ ἐπὶ τοῦ ἔργου τούτου. Εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ συλλόγου ὀλίγιστα βιβλία κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο προσετέθησαν.

Τρεῖς ἀξιόλογοι χρηματικαὶ προσφοραὶ ἐγένοντο ἐφέτος πρὸς τὸν σύλλογον. Χιλίας μὲν διακοσίας δραχμῶν ἀπέστειλε τῷ συλλόγῳ ἐκ Βουκουρεστίου ὁ φιλογενέστατος ἰατρός κύριος Γεώργιος Κυριαζῆς, ἐπίτιμον μέλος τοῦ συλλόγου, πρὸς ὃν ἐκφράζω καὶ ἤδη δημοσίᾳ τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ συλλόγου, ἐπὶ τε τῇ εὐγενεῖ ταύτῃ προσφορᾷ καὶ ἐπὶ τοῖς ἐλληνικωτάτοις αἰσθήμασιν ἅπερ ὁ φιλόπολις οὗτος ἀνὴρ ἐκφράζει ἐν τῇ ἐπιστολῇ του, ἧτις εἶνε ἀληθὲς κάτοπτρον τῶν περικοσμουσῶν αὐτὸν ἀρετῶν. Ἐπὶ

ταύτη ἐκφράζον τὴν εὐγνωμοσύνην του τοῦ διοικητικὸν συμβούλιον ἀνεκῆ-
 ρυξεν αὐτὸν εὐεργέτην τοῦ συλλόγου. Ὁ δαφνοστεφὴς τῶν Ψαρρῶν ναύ-
 της ὁ κ. Κωνσταντῖνος Νικόδημος, εὐθὺς ὡς ἤκουσε τὴν ἐξενεχθεῖσαν ὑπὸ
 τοῦ συλλόγου γνώμην, ὅτι πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ φερωνύμου αὐτῷ ἀγῶνος
 εἶδει νὰ προστεθῶσι πεντακόσiai ἐτι δραχμαὶ πρὸς ταῖς χιλιάς, ὡς ἀπὸ
 τοῦ δευτέρου ἔτους τοῦ συλλόγου κατέθηκεν ὡς ἔπαθλον, αὐθόρμητος
 προσήνεγκε καὶ ταύτας. Ἄλλην προσφορὰν ἐπ' ἴσης ἀξίαν λόγου ἔχομεν
 τὴν ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας περιληφθεῖσαν καὶ
 κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ἣτις ἐλπίζω ὅτι θέλει κατασταθῆ τακτικὴ ἐτησίαι
 συνδρομή, ἀφοῦ κατὰ τὸ ἐφestsὼς ἔτος τῶν μεγάλων ἐκτάκτων δαπανῶν
 οὐ μόνον δὲν ἀπηλείφθη ἀλλὰ καὶ νύξῆθη κατὰ διακοσίας ἐτι δραχμάς
 συμποσωθεῖσα εἰς δραχμάς ἐπτακοσίας.

Κατὰ ταῦτο τὸ ἔτος ἐγένετο ἡ κρίσις τοῦ Νικοδημείου ἀγῶνος κατὰ
 τοὺς πρόκεκρηγμένους ὅρους.

Γινώσκετε ὅτι ὁ ἐνδοξος ναύαρχος κατέστησε τὸν ἀγῶνα τοῦτον φλεγόμε-
 νος ἐκ τοῦ πόθου ἵνα συνταχθῆν βιβλίον ἠθικὸν καὶ χριστιανικὸν χρησιμεύση
 ὡς ἀνάγνωσμα τοῦ λαοῦ καὶ τῶν παιδῶν. Ὁ ἡμέτερος σύλλογος, εἰς τὴν
 ἐπιμέλειαν τοῦ ὁποίου ἀνέθηκε τὴν κρίσιν ὁ σεβαστὸς γέρων, εἶχε προκη-
 ρύξει τὸ δεύτερον ἤδη τὸν ἀγῶνα, εἰς ὃν εἷς καὶ μόνος ἀπεδύθη. Τὸ διοι-
 κητικὸν συμβούλιον ἐξελέξατο ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπεῖαν ὑπὸ τὴν ἐμὴν προε-
 δρεῖαν, ἣτις κρίνασα τὸ ἔργον δὲν εὔρε δυστυχῶς αὐτὸ ἄξιον τοῦ βραβείου,
 δι' οὗς ἐξέθηκε ἐν τῇ δημοσιευθείσῃ κρίσει λόγους. Ἐξήνεγκε δὲ τὴν γνώ-
 μην ὅτι ὁ ἀγῶν εἶδει νὰ διαιρεθῆ κατὰ τὰ τρία διάφορα εἶδη τῆς ὕλης.
 Τὴν γνώμην ταύτην ἦν ἀπεδέξατο καὶ τὸ διοικητικὸν συμβούλιον ἀκού-
 σασ ὁ σεβαστὸς ναύαρχος, οὐ μόνον συνήνεσεν εἰς τὴν κατὰ τμήματα
 προκήρυξιν τοῦ ἀγῶνος, ἀλλὰ καὶ προσήνεγκεν, ὡς ἔφθην εἰπὼν, καὶ πεν-
 τακοσίας ἐτι δραχμάς, ὥστε ἕκαστον τῶν τριῶν τοῦ βιβλίου μερῶν νὰ
 βραβευθῆ καὶ χωριστὰ ἐν ἀνάγκῃ· πρόκειται δὲ προσεχῶς νὰ προκηρυχθῆ
 καὶ αὐθις ὁ ἀγῶν ἐπὶ ὅροις παρέχουσι μείζονα; ἐλπίδας ἐπιτυχίας.

Τὸ διοικητικὸν συμβούλιον σκεφθῆν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ὅτι ὁ σύλλο-
 γος πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ προεξηγηθέντος διπλοῦ σκοποῦ χρήζει τῆς συναρω-
 γῆς καὶ ἄλλων ἀνδρῶν δυναμένων νὰ προαγάγωσι τὰς ἐργασίας του διά
 τε τῶν φώτων καὶ τῆς πολιτικῆς των δυνάμεως, ἀνέγραψεν ἐπίτιμα τοῦ
 συλλόγου μέλη πολλοὺς ἐγκρίτους βουλευτάς καὶ λογίους ἀνδρας καὶ
 ἀπέστειλεν αὐτοῖς τὰ προσήκοντα διπλώματα. Πάντες δ' οὗτοι ἀπεδέ-
 ξαντο ταῦτα καὶ δι' ἐπιστολῶν των οὐ μόνον ἐξέφρασαν τῷ συμβουλίῳ
 τὰς εὐχαριστίας των ἀλλὰ καὶ ἐδήλωσαν ὅτι προθύμως θέλουσιν ἐργασθῆ

ὑπὲρ τῆς ἐπιτεύξεως τοῦ σκοποῦ τοῦ συλλόγου. Τὰ ὀνόματα τῶν ἐπιτίμων τούτων ἑταίρων θέλετε ἶδει ἐν τῷ προσαρτηθησομένῳ πίνακι.

Καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτα. Ἦδη θλιβερόν ἐπιβάλλεται μοι, ἀλλ' ἱερὸν καθήκον νὰ μὴ παρέλθω ἀμνημόνευτον, κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην τοῦ συλλόγου ἡμέραν τὴν μνήμην ἀνδρὸς σοφοῦ καὶ ἀγαθοῦ, οὗ τὴν στέρξιν ἐπένησε καὶ θὰ πενθῆ ἐπὶ μακρὸν ἔτι μετὰ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τὸ ἡμέτερον σωματεῖον στερηθὲν τόσῳ προῶρως τῶν ὑπὲρ ἐπιτεόξεως τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ πολυτίμων αὐτοῦ καὶ πεφωτισμένων ὑπηρεσιῶν. Ὁ αἰοίδιμος Πορφυρόπουλος περὶ τε τὰ γράμματα καὶ τὴν φιλοσοφίαν εἰδικῶς ἀσχοληθεὶς εἰκότως κατελέγετο μεταξὺ τῶν τὰ πρῶτα φερόντων λογίων διεκρίθη δ' ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν φιλοσοφικῶν μαθημάτων, ἅτινα ἐπὶ πολλὰ ἔτη μάλα εὐδοκίμως διδάξας ἐν τῷ Β'. Γυμνασίῳ οὐ μικρὸν συνετέλεσεν εἰς τὴν πρόοδον τῆς ἑλληνικῆς νεότητος, ὑπὲρ ἧς καὶ ὑπὸ δεινῆς νόσου ἀπειλούμενος ἀδιαλείπτως ἐπόνει συνεργάτης αὐτοῦ καὶ γὰρ ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον ἐν τῷ Γυμνασίῳ ἐκείνῳ ἐξετίμησα εἴπερ τις καὶ ἄλλος τὴν ἀκραιφνῆ φιλοπατρίαν καὶ φιλανθρωπίαν τοῦ ἀνδρός, τὴν ὀρθότητα καὶ λεπτότητα τῆς κρίσεως, τὸ τῆς βουλήσεως σθένος καὶ τὸν πρὸς τὸ καθήκον ἀμετάπτωτον ἄνευ πατάγου ἔρωτα. Ἐν τοῖς τρόποις δ' αὐτοῦ κατὰ τὰς πρὸς τοὺς φίλους ἀναστροφὰς εὐκράτως συνανεμίγνυε τὴν ἐμβρίθειαν μετὰ τῆς χάριτος, τὴν σεμνότητα μετὰ τῆς ἀφελείας, καὶ τοῖς πᾶσιν ἐνέπνεε τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ὁ αἰοίδιμος Πορφυρόπουλος ἦν τύπος ἀληθοῦς πεπαιδευμένου. Κληθέντα δ' ἐσχάτως εἰς τὸ Πανεπιστήμιον καὶ ἀρξάμενον ἐπ' αἰσίοις οἰωνοῖς τὴν ἐν εὐρυτέρῳ κύκλῳ διδασκαλίαν τῆς φιλοσοφίας ἀφήρπασεν ἀφ' ἡμῶν ὁ θάνατος ἀποξηράνας οὕτω πηγὴν διαυγῶν ναμάτων, ἀφ' ὧν εἰκότως ἀνέμενε νὰ σβέσῃ τὴν δίψαν τῆς ἡ νῦν σπουδάζουσα νεότητος.

Ἐπὶ ἐν δ' ἔτος ἐμπείρως καὶ συνετῶς ὡς πρόεδρος ἰθύνας τὰς τοῦ ἡμετέρου συλλόγου ἐργασίας ἀπέπτη ἀνὰ στόμα τὸν ἡμέτερον σύλλογον ἔχων ἀπὸ τοῦ μέσου ἡμῶν καταλιπὼν κενόν, ὅπερ οὔτε ἡ ἀηδῶς ἐπιδεικτιῶσα ἐπιστημονικὴ πτωχαλαζονία, οὔτε ἡ ἐπιτετηδευμένη ἀρετὴ τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων δύναται εὐκόλως ν' ἀναπληρώσῃ.

Καταλήγων ὀφείλω νὰ ἐκφράσω τὰς εὐχαριστίας μου πρὸς τὰ ἀξιότιμα μέλη τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου ἐφ' ἧ παρέσχον προθύμῳ καὶ πολυτίμῳ λειτουργίᾳ τῷ συλλόγῳ ἀγωνιζόμενοι ὑπὲρ εὐοδώσεως τοῦ σκοποῦ του. Βῦχομαι δὲ νὰ χωρήσωσι κατ' εὐχὴν εἰς τὸ μέλλον αἱ ἡμέτεραι ἐργασίαι τῇ πεφωτισμένῃ δρατηριότητι τῶν κυρίων ἑταίρων, πρὸς οὓς πάνυ εἰκότως προσβλέπει μετ' ἐλπίδων ἡ πατρίς.

Λ Ο Γ Ο Δ Ο Σ Ι Α

ΤΟΥ ΤΑΜΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΑΝΔΡ. ΚΩΤΣΑΚΗ

γενομένη ἐν τῇ γενικῇ συνελεύσει τῶν ἑταίρων τῇ 15ῃ Αὐγούστου 1878.

Ἀξιότιμοι ἀγαπᾶμενοι,

Ἐκλεχθεὶς διὰ τῆς ψήφου ἡμῶν καὶ κατὰ τὸ ἤδη ἀπὸν συλλογικὸν ἔτος 1877—1878 μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἐφ' ἣ τιμῇ σεμνύνομαι διὰ δὲ τῆς ψήφου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ταμίας τοῦ συλλόγου, παρέλαβον διὰ τακτικοῦ πρωτοκόλλου παρὰ τοῦ προκατόχου ταμίου κ. Ἀθ. Σακελλαρίου τὴν ἐξῆς περιουσίαν τοῦ συλλόγου.

1) Ὁμολογίαν τῆς Γενικῆς Πιστωτικῆς Τραπεζῆς ὑπ' ἀριθ. 14 ἐκ δρ. πεντακοσίων (500) ἐπὶ τόκῳ 6 1/2 ταῖς ἑκατόν.

2) Ἐτέραν ὁμολογίαν τῆς αὐτῆς Γεν. Πιστωτ. Τραπεζῆς ὑπ' ἀριθμ. 15 ἐκ δραχμῶν χιλίων διακοσίων πενήκοντα (1250) ἐπὶ τόκῳ 6 1/2 ταῖς ἑκατόν.

3) Ἐτέραν ὁμολογίαν τῆς αὐτῆς Γεν. Πιστωτ. Τραπεζῆς ὑπ' ἀριθμ. 38 ἐκ δραχμῶν χιλίων εἴκοσιν ἑπτὰ (1027).

4) Τὰς ὑπ' ἀριθμ., 21597, 21599 καὶ 31865 τρεῖς ὁμολογίας τοῦ ἐθνικοῦ δανείου τῶν 6 ἑκατομμυρίων ἐκ δραχμῶν ἐν ὅλῳ διακοσίων ὀγδοήκοντα ὀκτὼ (ἢ πραγματικῶν 300) πρὸς 6 ταῖς ἑκατόν.

5) Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 11778 ὁμολογίαν τοῦ ἐθνικοῦ δανείου τῶν 26 ἑκατομμυρίων ἐκ 485,52 (ἢ πραγματικῶν 560) πρὸς 7,40 ταῖς ἑκατόν.

6) Τὰς ὑπ' ἀριθμ. 908, 911, 4493 καὶ 4659 τέσσαρας ὁμολογίας τοῦ ἐθνικοῦ δανείου τῶν 4 ἑκατομμυρίων φράγκων ἐπὶ τόκῳ 8 ταῖς ἑκατόν σὺν τῷ δεδουλευμένῳ τόκῳ ἐκ δραχμῶν ἐν ὅλῳ 1071 ἢ πραγματικῶν 1120.

7) Τὸ ὑπ' ἀριθμ. 922 χρηματικὸν ἔνταλμα τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας ἐκ δραχμῶν 500 καὶ

8) Εἰς μετρητὰ δραχμὰς 142,67 0/0. Εἰς ὁμολογίας λοιπὸν καὶ μετρητὰ παρέλαβον παρὰ τοῦ προκατόχου δραχμὰς 5264, 19 0/0 ἢ ἀκριβέστερον δρ.χ. 5399,67, (ὧν εἰς ὁμολογίας εἶναι δραχμαὶ 4621,52, ἢ ἀκριβέστερον εἰπεῖν 4757). Ἐπειδὴ δὲ ἐβεβαιώθησαν οἱ ἀξιότιμοι συνέταιροι ὅτι συνίσταται μετοχικὸν ταμεῖον, οὗ ἡ ἐπιψήφισις τοῦ καταστατικοῦ ἤρξατο ἐν ταῖς γεν. συνελεύσεσι τῶν ἑταίρων, ὅσον οὕτω δ' ἀρξεται

καὶ ἡ ἔκδοσις τοῦ περιοδικοῦ, οὗ τὸ καταστατικὸν εἰς πάντας τοὺς ἐταίρους, ὡς δὲν ἀμφιβάλλω, διενεμήθη, ἐκπληρουμένων οὕτω τῶν δύο τούτων σκοπῶν τῆς συστάσεως τοῦ Συλλόγου, ἐφρόντισαν οἱ πλείους τῶν συνεταίρων νὰ καταβάλωσι τὰ εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Συλλόγου ὑπ' αὐτῶν ὀφειλόμενα. Εἰσῆχθησαν εἰς τὸ ταμεῖον ἕκ τε τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων συνδρομῶν καὶ ἐκ τόκων τῶν δημολογιῶν δραχμαὶ 6,784,95, ἐν αἷς συγκαταλέγονται: ἡ ἐξ ἑπτακοσίων (700) δραχμῶν ἐτησίᾳ τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας συνδρομῆς, ἡ ἐκ πεντακοσίων (500) δραχμῶν τοῦ Νκυάρχου κ. Νικοδήμου ὑπὲρ τοῦ φερωνύμου ἀγῶνος καὶ ἡ γενναία τοῦ ἐκ Πλατάνου τῆς Ναυπακτίας ἐν Βουκουρεστίῳ ἀποκατεστημένου ἐριτίμου ἰατροῦ κ. Γεωργ. Κυριαζῆ, οὗ τὴν εἰς τὰ ἐπίτιμα μέλη ἀναγραφὴν προέτεινεν ὁ ἀξιότιμος σύμβουλος κ. Ἀθανάσιος Παπαγεωργίου, ἐκ χιλίων διακοσίων (1200) δραχμῶν συνδρομῆν, ἐφ' ᾧ καὶ ἀνεγράφη εὐεργέτης τοῦ Συλλόγου. Ἐδαπανήθησαν δὲ εἰς μισθοδοσίαν τοῦ εἰδ. γραμματέως Ι. Γ. Θεοδωροπούλου, οὗτινος οἱ μεγάλοι ὑπὲρ τοῦ Συλλόγου κόποι ἀναλόγως δὲν ἀνταμείβονται, εἰς ἐκτύπωσιν τῶν τε πρακτικῶν, τῶν γνωστοποιήσεων, τῶν πινακῶν χρηματικῶν καταθέσεων, τοῦ καταστατικοῦ τοῦ τε μετοχικοῦ ταμεῖου καὶ τοῦ περιοδικοῦ ὁ «Πλάτων» καὶ τῆς «Κρίσεως τοῦ Νικοδημείου ἀγῶνος», εἰς ταχυδρομικά, χαρτόσημα καὶ εἰς ἄλλας δαπάνας γραφικῆς ὕλης καὶ λοιπῶν ἐξόδων τοῦ γραφείου δραχμαὶ 2616,70 0/0. Ὡστε ἔχομεν ἐκ τῶν εἰσπράξεων περίσσευμα 3030,28 αἵτινες προστιθέμεναι εἰς τὸ ἀρχικὸν κεφάλαιον τῶν 5394,67 ἀναβιβάζουσι τὸ κεφάλαιον τοῦ Συλλόγου εἰς δραχμάς 8,470,05 0/0.

Οὐδὲ τὰ ἐφέτος εἰσπραττόμενα χρήματα ἔμενον νεκρά διότι ἀντὶ τῶν ἐκ τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας ἑπτακοσίων (700) δραχμῶν ἐλάβομεν τὸ ὑπ' ἀρ. 264 ἔντοκον γραμματίον τῆς 26 Ἀπριλίου ε. ε. ἐκ δραχμῶν ἑπτακοσίων δέκα τεσσάρων (714) ἐπὶ τόκῳ 8 0/0, πληρονομένῳ κατὰ τριμηνίαν, ἀντὶ δὲ τῶν ἐκ τοῦ Νκυάρχου κ. Νικοδήμου δραχμῶν πεντακοσίων (500) τὰ ὑπ' ἀριθ. 500 καὶ 501 τῆς 19 Ἰουλίου ε. ε. ἔντοκα γραμμάτια, τὸ μὲν ἐκ δραχμῶν 306, τὸ δὲ ἐκ δραχμῶν 204, ἐπὶ τόκῳ 8 0/0, ὡς τὸ ἀνωτέρω· ἀντὶ δὲ ὀκτακοσίων (800) δρχ. ἐξ εἰσπράξεων τὰ ὑπ' ἀριθ. 538 καὶ 539 τῆς 1 Αὐγούστου ε. ε. ἔντοκα γραμμάτια ἐκ δραχμῶν τετρακοσίων ὀκτώ, ἐκάτερον (408) ἐπὶ τόκῳ 8 0/0, ὡς τὰ ἀνωτέρω· ἀντὶ δὲ τῶν δραχμῶν χιλίων διακοσίων (1200) τοῦ φιλογενοῦς κ. Γεωργ. Κυριαζῆ ἐλάβομεν τὸ ὑπ' ἀριθ. 552 τῆς 12 Αὐγούστου ε. ε. ἔντοκον γραμματίον ἐκ δραχμῶν 1224 ἐπὶ τόκῳ 8 0/0 ὡς τὰ ἀνωτέρω.

Ἔχει λοιπὸν ὁ Σύλλογος περιουσίαν τὴν ἑξῆς:

α.) Τὰς ἐξ ἀρχῆς κτηθείσας ὁμολογίας, ὡς ἀνωτέρω ἐσημειώθησαν ἐκ δραχμῶν	5257,19
β.) Τὰ ἐφέτος κτηθέντα ἔντοκα γραμματία ἐκ δραχ.	3264
καὶ γ.) Εἰς μετρητὰ ἐν τῷ ταμείῳ δραχ.	904,25
	<hr/>
Ἐν συνόλῳ δραχ.	9425,44
Ἴνα δὲ μὲ μὴ θεωρηθῶσιν ὡς καθ' ὑπέρβασιν γενόμεναί τούτου δαπάναι, ἦτοι δραχμαὶ	αἱ τοῦ ἔτους 2,616,70
Σημειοῦμεν τὰς ἐξῆς ἐκτάκτως κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο γενομένας δαπάνας.	
1ον) Πρὸς ἐκδήλωσιν τοῦ πένθους τοῦ Συλλόγου ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀοιδίου Κωνστ. Πορφοροπούλου ἐδαπανήθησαν δραχμαὶ	50
2ον) Πρὸς ἐκτύπωσιν τοῦ τεύχους τῶν πρακτικῶν τῶν γενικῶν καὶ εἰδικῶν συνελεύσεων τῶν ἐταίρων καὶ πρὸς ἀποστολὴν αὐτοῦ αὐτοῦ τοῖς ἀπανταχοῦ ἐταίροις καὶ Ἐπιτίμοις ἐδαπανήθησαν ἐπὶ πλέον τῶν περυσινῶν δραχμαὶ	344
3ον) Πρὸς ἐκτύπωσιν καὶ ἀποστολὴν τῆς ἐγκυκλίου δι' ἧς τὸ Συμβούλιον ἀνήγγειλε πρὸς τοὺς ἐταίρους τὴν ἐνέργειαν περὶ συστάσεως Μετοχικοῦ ταμείου δραχμᾶς	35
4ον) Πρὸς ἐκτύπωσιν χιλίων γνωστοποιητηρίων ὅπως ἐκτίσωσιν οἱ καθυστεροῦντες ἐταῖροι τὰς συνδρομὰς τῶν ἐδαπανήθησαν δραχμαὶ	28
5ον) Πρὸς ἐκτύπωσιν τῶν τίτλων τοῦ Συλλόγου ἐπὶ μιᾶς δέσμης στιλπνοῦ χάρτου ἐδαπανήθησαν δραχμαὶ	42
6ον) Πρὸς συνδρομὴν ἀπόρου ἐκδότου διδασκτικοῦ βιβλίου ἐξ οὗ ἐλήφθησαν ἐξήκοντα ἀντίτυπα κατατεθέντα εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Συλλόγου ἐδόθησαν δραχμαὶ	420
7ον) Πρὸς ἐκτύπωσιν τοῦ καταστατικοῦ τοῦ περιοδικοῦ «Πλάτωνος» ἐδαπανήθησαν δραχμαὶ	50
8ον) Πρὸς ἐκτύπωσιν τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ Μετοχικοῦ ταμείου ἐδαπανήθησαν δραχμαὶ	428,50
9ον) Πρὸς ἐκτύπωσιν καὶ δημοσίευσιν τῆς «Κρίσεως τοῦ Νικοδημείου ἀγῶνος» ἐδαπανήθησαν δραχμαὶ	446
	<hr/>
Πρὸς μεταφορὰν	883,50

	Ἐκ μεταφορᾶς	883,50
10ον) Πρὸς ἐκτύπωσιν τῶν «Πινάκων χρηματικῶν καταθέσεων» ἐδαπανήθησαν δραχμαὶ		200
11ον) Ἐδόθη πρὸς τὸν εἰδ. γραμματέα ἀμοιβὴ διὰ τὴν ὄλως ἔκτακτον καὶ πολύμοχθον ἐργασίαν τῆς καταστρώσεως καὶ ἐκδόσεως τῶν «Πινάκων χρηματικῶν καταθέσεων» δραχμαὶ		450
	Ἐν ὄλῳ δραχ.	1233,50
Αἵτινες ἐὰν ἀφαιρεθῶσιν ἐκ τοῦ ὄλου ποσοῦ τῶν ἐφετεινῶν δαπανῶν, ἦται τῶν δραχ.		2616,70
Δίδουσιν ὑπόλοιπον πραγματικῶν δαπανηθεισῶν δραχμῶν		1383,20
Καθὰ δὲ ἐν τῷ γενικῷ ἰσολογισμῷ τοῦ ἔτους τούτου ἐν ἀκριβείᾳ σημειοῦνται αἱ λεπτομέρειαι, Εἰσεπράχθησαν ἐφέτος ἐκ συνδρομῶν		
Ἐκ τῶν κυρίων καθηγητῶν τοῦ μὲν λήξαντος ἤδη ἔτους δραχμαὶ		980
Ἐκ δὲ τῶν καθυστερ. ἀπὸ παρελθόντων ἐτῶν δραχμαὶ		465
Ἐκ τῶν Ἑλληνοδιδασκάλων τοῦ μὲν λήξαντος ἔτους δραχμαὶ		470
Ἐκ δὲ τῶν καθυστερ. ἀπὸ παρελθόντων ἐτῶν δραχμαὶ		280,40
Ἐκ τῶν κκ. Δημοδιδασκάλων τοῦ μὲν λήξαντος ἤδη ἔτους δραχμαὶ		580
Ἐκ δὲ τῶν καθυστερ. ἀπὸ παρελθόντων ἐτῶν δραχμαὶ		232
Ἐκ τῶν συνδρομῶν δῆμων καὶ μονῶν τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας καὶ τινῶν συνδρομητῶν δραχμαὶ		4045
Ἐκ τόκων ὀμολογιῶν δραχμαὶ		317,85
Ἐκ δικαιωμάτων ἐγγραφῆς δραχμαὶ		404
Ἐξ ἐκτάκτου συνδρομῆς δραχμαὶ		4200
Δωρεὰ Κ. Νικοδήμου ὑπὲρ τοῦ φερωνύμου ἀγῶνος δραχ.		500
	Εἰσεπράχθησαν ἐν συνόλῳ δραχμαὶ	6142,25

Παρακαλῶ δ' ἐν τέλει τὴν συνέλευσιν τῶν ἐταίρων νὰ ἐκλέξῃ τὴν ὑπὸ τοῦ προσωρινοῦ καταστατικοῦ τοῦ Συλλόγου κεκανονισμένην ἐξελεγκτικὴν ἐπιτροπείαν ὅπως θεωρήσῃ καὶ ἐξελέγξῃ τὴν κατάστασιν τοῦ ταμείου καὶ τὴν ἐμὴν ἐφετεινὴν διαχείρησιν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Αὐγούστου 1878. Ὁ ταμίας τοῦ Συλλόγου
Α. ΚΩΤΣΑΚΗΣ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Ε Σ Ο Δ Α				
σελ. κ.αθ.				
		Υπόλοιπον παρελθόντος έτους τής 15 Αύγουστου 1877	4764 19	5264 19
22		Χρημ. εντάλματα υπ' αριθ. 922 του ύπουργείου	500	
		Τακτικά συνδρομαί	3302 50	
33		Πλεόνασμα εισπράξεων εξ αδήλων συνδρομῶν	17 90	3320 40
42		Εκτακτοί συνδρομαί		2400
45		Δικαιώματα έγγραφῶν		1404
		Τόκοι δμολογιῶν καὶ χρεωγράφων	253 85	
		Ἐντόκων γραμματίων Κεντρικοῦ Ταμείου	64	317 85
		Ἐν ὄλῳ δραχ.		11406 44
				11406 44

ΕΞΟΔΑ

Εἰς μισθὸν εἰδ. γραμματέως, τυπωτικά, ταχυδρομικά κινητὰ χαρὶ ῥοσημα πρὸς ἐξαργύρωσιν ταμ. γραμματίων καὶ εἰς λοιπὰ τοῦ γραφ. ἐξόδα.....	2616	70
<i>Περιοσία τοῦ Συλλόγου.</i>		
Τὸ ὑπόλοιπον συνίσταται εἰς νέον		
α'.) ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 14 ὁμολογίας τῆς Γεν. Πιστωτ. Τραπεζῆς ..	500	
β'.) ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 15 ὁμολογίας τῆς αὐτῆς Τραπεζῆς ..	1250	
γ'.) ἐκ τῆς » » 38 » ..	1027	
δ'.) ἐκ τῶν » » 21, 597, 21, 599 καὶ 31, 865 ὁμολογιῶν τοῦ ἔθνικοῦ δανείου τῶν 6 ἑκοτομμυρίων.....	288	
ε'.) ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 11, 778 ὁμολογίας τοῦ ἔθνικοῦ δανείου τῶν 2 ἑκατομμυρίων.....	458	52
ς'.) ἐκ τῶν ὑπ' ἀριθ. 208, 991, 4, 493 καὶ 4, 639 ὁμ. τῶν 4 ἐκ. ..	1071	
ζ'.) ἐκ τοῦ » » 264 ἐντόκου γραμμ. τοῦ Κεντρικοῦ Ταμείου ..	714	
η'.) ἐκ τῶν » » 500 καὶ 501 ἐντόκ γραμμ. » ..	510	
θ'.) ἐκ τῶν » » 538 καὶ 539 » » ..	816	
ι'.) ἐκ τοῦ » » 552 ἐντόκ. γραμματίου τοῦ » ..	1224	
ιά.) ἐκ μετρητῶν ἐν τῷ ταμείῳ.....	904	22
	8789	74
	11405	44
Ὁφείλονται δὲ ἐν τε τῶν καθυστερουμένων καὶ τῆς ἤδη ληξάσης ἐξαμηνίας δραχ. περὶ τὰς.....		6500

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
 ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Ν. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ
 ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
 ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.

Κύριοι Συνέταιροι,

Ἐκλεχθέντες ὡς ἐξελεγκτικὴ ἐπιτροπὴ διὰ τῆς ὑμετέρας ψήφου καὶ ἐκπληρώσαντες προθύμως τὴν ἀνατεθείσαν ἡμῖν ἐντολήν, ἥτοι τὴν ἐξέλεξιν τῶν βιβλίων τοῦ ταμείου καὶ τοῦ γενικοῦ ἰσολογισμοῦ, τοῦτ' ἔστι τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς ληξιάσης ἤδη Ε'. περιόδου τοῦ ἡμετέρου Διδασκαλικοῦ Συλλόγου, ὑποβάλλομεν σήμερον εἰς γνῶσιν ὑμῶν τὸ ἀποτέλεσμα τῶν πρὸς τοῦτο ἡμετέρων ἐργασιῶν.

Ἀντιπαραβαλόντες κατ' ἀκρίβειαν τὰ κονδύλια τῶν δαπανῶν πρὸς τὰς δικαιολογητικὰς τούτων ἀποδείξεις καὶ τὰ σχετικὰ ἐντάλματα τοῦ Προεδρείου, ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ κεφάλαια τοῦ καθολογικοῦ πρὸς τὰ ἐν τῷ καθημερινῷ κταγεγραμμένα ὑπὸ τοῦ εἰδικοῦ γραμματέως ποσά, ταῦτα δὲ ἀντιπαραβαλόντες πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Ταμίου ἰδιαιτέρως κρατούμενα βιβλία εἰσπράξεων καὶ δαπανῶν, πρὸς δὲ τούτοις καὶ πρὸς τὰς ἐκδοθείσας πρὸς εἰσπραξίν διπλοτύπους ἀποδείξεις, εὔρομεν ἅπαντα ἀκριβῶς καὶ ἐν τάξει τηρηθέντα ὑπὸ τε τοῦ εἰδικοῦ γραμματέως Θεοδωροπούλου καὶ τοῦ Ταμίου τοῦ Συλλόγου κ. Α. Κωτσάκη καὶ ἔχοντα ὡς ἐξῆς :

Τὰ μὲν ἔσοδα τοῦ ἤδη λήξαντος ἔτους ἀνέρχονται ἐν συνόλῳ εἰς εἰς δραχμὰς		6142,25	
Ἀναλυόμενα εἰς τὰς ἐξῆς μερίδας			
Τακτικαὶ συνδρομαὶ δραχμαὶ		3302,50	
πλεόνασμα ἐν τῷ ταμείῳ δραχμαὶ		4760	
		<hr/>	
		3320,40	
Συνδρομὴ Ναυάρχου Νικοδήμου ὑπὲρ τοῦ φερωνύμου ἀγῶνος δραχμαὶ		500	
Ἐκτακτοὶ συνδρομαὶ δραχμαὶ		1900	
Δικαιώματα ἐγγραφῶν δραχμαὶ		104	
Τόκοι ἐν γένει δραχμαὶ		317,85	6142,25.
		<hr/>	
Τὸ ποσὸν τοῦτο προστιθέμενον εἰς τὸ ὑπόλοιπον τοῦ παρελθόντος ἔτους (τῆς 15 Αὐγούστου) δραχμῶν		4764,19	
Μεταφέρονται δραχ.		4764,19	6143,25

	Ἐκ μεταφορᾶς δραχ.	4764,49	6442,25
αἰς προσθετέον εἰς τὸ ἐξαργυρωθὲν ὑπ' ἀριθ. 922 ἔνταλμα τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας		500	5265,46
Ἀποτελεῖ ὀλίκον ποσὸν δραχμῶν			44,406,44
Ἐκ τούτων δὲ ἐδαπανήθησαν			
Εἰς μισθὸν εἰδικοῦ γραμματέως, τυπωτικά, ταχυδρομικά, κινητὰ χαρτόσημα πρὸς ἐξαργύρωσιν τῶν παρὰ τῶν ἐταίρων στελλομένων εἰς ταμειακὰ γραμμάτια συνδρομῶν καὶ εἰς λοιπὰ τῆς γραφικῆς ὕλης τοῦ γραφείου ἔξοδα δραχμαὶ			2616,70
			<u>8789,74</u>

Τὸ ὑπόλοιπον, ἦτοι δραχμαὶ ὀκτώ χιλιάδες ἑπτακόσiai ὀγδοήκοντα ἑννέα καὶ ἑβδομήκοντα τέσσαρα ἑκατοστά, ἀναφερόμεναι λεπτομερῶς ἐν τῷ συνημμένῳ ἀντιγράφῳ τοῦ ἰσολογισμοῦ, ἀποτελοῦσι τὴν πραγματικὴν περιουσίαν τοῦ Συλλόγου κατὰ τὴν λήξιν τῆς ἐφειτεινῆς περιόδου.

Ἐκ τούτων ὑπάρχει ὀφειλόμενον τῷ Συλλόγῳ ὡς μὴ εἰσπραχθεισῶν συνδρομῶν ποσὸν περίπου ἐξ χιλιάδων καὶ πεντακοσίων δραχμῶν. Ἡ ἐπιτροπὴ ἔχει τὴν γνώμην ὅτι καλὸν θὰ ἦτο κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος νὰ ἀπλοποιηθῇ ὀλίγον τὸ νῦν ἐν χρήσει σύστημα τῆς λογιστικῆς τοῦ Συλλόγου, ἵνα καὶ ὁ ἔλεγχος ᾖ ἀσφαλέστερος. π. χ. ἀντὶ τεσσάρων στελεχῶν διπλοτύπων ἀποδείξεων κάλλιον θὰ ἦτο, εἰάν ὑπῆρχεν ἓν καὶ μόνον ἐνῆριθμον καὶ μετεφέρετο τὸ ποσὸν ἀλληλοδιαδόχως ἀπὸ τοῦ ἑνὸς στελέχους εἰς τὸ ἕτερον. Ἐπίσης καλὸν θὰ ἦτο εἰάν ἀντὶ τῆς ὀνομαστὶ ἐπαναλήψεως ἐν τῷ καθολικῷ τῶν συνδρομῶν ἐκάστου μετόχου, τὰς ὁποίας εὐκόλως δύναται τις νὰ ἴδῃ καὶ ἐν τῷ καθημερινῷ ταμείῳ, τὰ ποσὰ ταῦτα ἅπαξ κατὰ δεκαπενθημερίαν μετεφέροντο συλλήθδην εἰς τὰς οἰκείας μερίδας. Ὡσαύτως καλὸν θὰ ἦτο εἰάν καὶ τὸ καθημερινὸν ἐκρατεῖτο μεθοδικώτερον.

Περὶ τούτων ὅλων θέλουσι δοθῆ ὁδηγίαι τῷ εἰδικῷ γραμματεῖ ἵνα ἐφαρμόσῃ τελειότερον σύστημα κατὰ τὸ τρέχον ἔτος.

Ἐν γένει ἡ λογιστικὴ τοῦ ἔτους εἶναι ἀκριβής, ὡς προείπομεν διὸ καὶ προτείνομεν ὑμῖν, ἵνα ἐκφράσητε ἰδίᾳ τὰς εὐχαριστίας τῆς συνέλευσεως εἰς τὸν ταμίαν τοῦ Συλλόγου κ. Ἀνδρέαν Κωτσάκην, καὶ εἰς τὸν εἰδικὸν γραμματέα κ. Ἰω. Θεοδωρόπουλον, ὅστις καὶ τῆς λογιστικῆς τὸ βάρος ἔχει καὶ τῆς συντάξεως τῶν πρακτικῶν καὶ τῆς ἀλληλογραφίας καὶ τῶν εἰδοποιήσεων ἐν ταῖς ἐφημερίσι καὶ τῶν εἰσπράξεων ἀπὸ τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ

ἐν Πειραιεῖ ἑταίρων, μόνην ἀμοιβὴν ἔχων δραχμὰς ἑβδομήκοντα κατὰ μῆνα. Διὰ τοῦτο ἠθέλομεν προτείνει ὑμῖν ν' ἀνατεθῆ εἰς αὐτὸν κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος ἢ σύντομος λογιστικὴ τοῦ μετοχικοῦ ταμείου ἵνα δυνηθῶμεν νὰ τῷ δώσωμεν προσθετὸν τι μηνιαῖον συμπλήρωμα τριακοντάδραχμον, ὥστε οὕτω νὰ λαμβάνη ἑκατὸν δραχμὰς.

Ὡς βλέπετε λοιπόν, Κύριος, οἰκονομικῶς ἡ θέσις τοῦ Συλλόγου ἡμῶν εἶναι εὐχάριστος.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 23 Αὐγούστου 1878.

Ὁ εἰσηγητὴς

Α. ΗΛΙΑΔΗΣ ΒΕΖΑΝΟΣ

Ἡ ἐξελεγκτικὴ ἐπιτροπὴ

Γ. ΜΑΝΟΥΣΟΣ

Α. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ.

Μ Ε Ρ Ο Σ Β'.

*Συζητήσεις ἐπὶ τοῦ καταστατικοῦ τοῦ μετοχικοῦ ταμείου
καὶ ἀρχαιρεσίαι.*

Συνελθόντων κατὰ πρόσκλησιν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου πλείστων ὄσων ἑταίρων ἔκ τε τῶν Ἀθήναις καὶ ἐν Πειραιεῖ καὶ τῶν παρεπιδημούντων ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, πρῶτον μὲν ὁ πρόεδρος τοῦ συλλόγου κ. Δ. Γ. Πετρίδης ἐποιήσατο σύντομον εἰσηγητικὴν ὁμιλίαν περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς συγκροτήσεως τῶν γενικῶν συνελεύσεων τοῦ ἔτους τούτου, καθ' ὃ, μὴ κατασταθέντος δυνατοῦ νὰ συγκροτηθῶσιν εἰδικαὶ συνελεύσεις, ὡς ἔθος, ἕνεκα τῶν ἐκτάκτων περιστάσεων, ὑφ' ὧν διετέλει τὸ ἔθνος, παρίσταται ἀνάγκη ὅπως ἀσχοληθῶσιν αἱ ἑταῖροι κατὰ τὰς γενικὰς συνελεύσεις πρῶτον μὲν εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν τοῦ ὑπὸ εἰδικῆς ἐπιτροπείας, ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ συμβουλίου συσταθείσης, συνταχθέντος «καταστατικοῦ τοῦ μετοχικοῦ ταμείου τῶν ἑταίρων», δεύτερον δὲ καὶ εἰς τὴν λύσιν τῶν ὑπὸ τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου κατὰ τὰ εἰθισμένα προκεκηρυγμένων πρὸς τοὺς ἑταίρους ζητημάτων, ἀφορώντων κατὰ τὸ πλεῖστον μὲν εἰς τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν, ἐν μέρει δὲ καὶ εἰς τὴν μέσσην λεγομένην· ἔπειτα δὲ ὁ γενικὸς γραμματεὺς κ. Πάνος Κωνσταντινίδης, ὡς εἰσηγητὴς τῆς ἐπιτροπείας ἀνέγνω εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν ἐξηγοῦσαν τὴν σκέψιν καὶ τοὺς λόγους, δι' οὓς τὸ διοικητικὸν συμβούλιον ἔκρισε